

Årsredovisning 2024

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
Ordet Kommunstyrelsens ordförande	1
Ordet Kommunchefen	2
Politisk organisation Mandatfördelning	3
Översikt av verksamhetens utveckling	4
Sammandrag Fem år	4
Den kommunala koncernen	5
Förvaltningsberättelse	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	6
Händelser av väsentlig betydelse	10
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	10
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	11
Balanskravsresultat	15
Väsentliga personalförhållanden	16
Förväntad utveckling	18
Sammanställd redovisning Koncern	19
Måluppfyllelse	20
Resultaträkning	24
Balansräkning	25
Kassaflödesanalys	26
Noter	27
Not 1 Tillämpade redovisningsprinciper	27
Driftredovisning	37
Investeringsredovisning	38
Ord och begrepp	40
Kommunfullmäktige	41
Kommunstyrelsen	42
Socialnämnden	48
Barn- och utbildningsnämnden	52
Bygg- och miljönämnd	56
Pajalabostäder AB	58
Projektredivisning	59
BILAGOR	
Särskild redovisning VA-verksamhet	

Ordet | Kommunstyrelsens ordförande

År 2024 har varit ett år präglad av både möjligheter och utmaningar för vår kommun. Trots en fortsatt osäker omvärld har vi arbetat målmedvetet för att stärka vår kommunala service och välfärd. Inträdet i NATO är bara början på anpassningar till ett robust samhälle vilket märks inom stabens och inte minst IT-avdelningens säkerhetsarbete i och med NIS-2 direktivet.

Ekonomi och verksamheter

Vid halvårsskiftet prognosticerades ett stort under-skott med ursprung i främst socialnämnden. Inhyrd bemanning, kostnader för färdigbehandlade hos Regionen samt konsultkostnader inom IFO har belastat ekonomin hårt samtidigt som det inneburit att vi lyckats upprätthålla vår lagstadgade skyldighet inom verksamheterna. Med en rekordlåg arbetslöshet under stor del av året har det varit arbetstagarens marknad och tyvärr har vi tappat duktiga medarbetare under året men också välkomnat nya in i teamet.

Personal och kompetensförsörjning

Vår personal har varit en ovärderlig tillgång, och deras engagemang har varit avgörande för vår framgång. Kompetensförsörjning är fortsatt en prioriterad fråga. Som ett led i att attrahera anställda och minska beroendet av inhyrd bemanning kan särskilt nämnas den kommununika satsningen på dubbelt OB som kommunen tog beslut om inför år 2025.

Näringsliv

Näringslivet har visat på fortsatt tillväxt; nya företag bildas och etablerade söker anställa fler men står inför samma rekryteringsutmaning som resterande Norrbotten. Glädjande är också att Pajala kommun klättrade upp i näringslivsrankingen till den bästa placering man haft de 10 senaste åren och enkäten visade på bättre betyg vad gällde bemötande från kommunen. Bästa betyget gavs vad gällde trygghet. Landsbygdsmedlen från Tillväxtverket har varit ett värdefullt tillskott med vilka kommunen bland annat lyckats profilera sig och kommunicera utåt.

Kultur och minoritet

Den avgiftsfria Kulturskolan överträffar rikssnittet vad gäller deltagandet bland skolelever från både kommunens skolor och Kangos friskola där siffran för kommunen som helhet i februari -24 var 35 % jämfört med rikets 10,5%. Ett fortsatt brett utbud av sång, dans, musik, teater etc. som vävs ihop med minoritetsverksamhet i kommunen är framgångsfaktorer som kommunen kan stoltsera med. Man samarbetar fortsatt över gränsen med grannkommunen Kolari. Exempel på aktivitet är sång på Meänpäivä den 4 maj. Nationalscenen Tornedalsteatern som kommunen medfinansierar är ytterligare en tung kulturbärare för kommunen men också regionen och nationen Sverige. Nytt och glädjande för året är att man återupptagit den folkliga och uppskattade trettondagsrevyn. Vilket ideellt engagemang!

Fritid och föreningar

Å apropå ideella engagemang konstaterar vi än en gång att Pajalas föreningsliv är fortsatt livligt, ett mer värde för kommunen som inte går att mäta i pengar. Det enda vi från kommunens sida önskar är att vi skulle kunna stötta föreningslivet ännu mer. Fritidsenheten har en viktig funktion och bidrar till ett aktivt liv i kommunen för alla åldrar även utanför skola och arbete.

Avslutning

Jag vill rikta ett stort tack till alla våra medarbetare för deras outtröttliga arbete och engagemang. Tillsammans fortsätter vi navigera genom utmaningar för en positiv utveckling för vår kommun. Niinku Saajon Öste pruuks sanoa: KIITÄN PALJON!

Birgitta Rantatalo (S)

Kommunalråd

Ordet | Kommunchefen

2024 har för Pajala kommuns del varit ett turbulent år.

Kommunchefen slutade i april och ersattes av en tillförordnad kommunchef. En omorganisation genomfördes också i april där utskott ersatts av nämnder har medfört förändrade arbetssätt både för politiker och medarbetare. Det har också medfört att många styrande dokument behövs revideras vilket inte hunnits med fullt ut. Ett EU-val har genomförts.

Därtill beviljades kommunstyrelsen inte ansvarsfrihet av kommunfullmäktige gällande 2023 på rekommendation av revisionen. Detta medförde att kommunstyrelsen entledigades och nya ledamöter valdes i juli. Detta innebar extra insatta politiska möten.

Under året har vi också tappat ett antal duktiga medarbetare där vissa tjänster inte återbesatts på grund av det stora ekonomiska underskottet. Detta sammantaget har medfört extremt hög arbetsbelastning för många av medarbetarna. Det finns också arbetsuppgifter som blivit hängande i luften och inte blivit genomförda.

Då kommun brottats med stora svårigheter att få en budget i balans har kontakt tagits med SKRs (Sveriges kommuner och regioner) analysgrupp. Ett arbete tillsammans med SKR och Kommuninvest, vilken är kommunernas största kreditgivare, har startats. Arbetet omfattar en analys av verksamhetskostnader, behovsutveckling utifrån demografisk prognos samt andra utmaningar. Intervjuer med ledande politiker och tjänstepersoner har genomförts för att skapa en bild av hur kommunens ekonomistyrning fungerar och hur ledande personer ser på kommunens ekonomiska förutsättningar. Styrningen har även diskuterats mot bakgrund av lagstiftningskrav på finansiella mål samt krav på mål och riktlinjer för verksamheten. Ambitionen har varit att analyser och förslag ska kunna ligga till grund för en samsyn inom kommunen kring vilka ekonomiska ramar som bör styra kommunens verksamheter i framtiden. I detta har även ingått att jämföra kommunen med andra kommuner med likartad struktur. Genom att Kommuninvest involverats i arbetet har förutsättningar för framtida tagits i beaktande under arbetets gång.

Skrs sammanfattning är att Pajala kommuns löpande ekonomi är i kris trots flera goda förutsättningar och att det därför behövs kraftfulla åtgärder som minskar kostnaderna. Vår förhoppning har varit att detta arbete mynnar ut i en samsyn gällande det ekonomiska läget samt ger oss förslag på en möjlig väg framåt där vi står enade. Den ekonomiska utmaningen med stort underskott har tagit kraft och tid och ett intensivt arbete med att ta fram en handlingsplan för en budget i

balans har pågått men fortfarande vid årets slut saknas en antagen handlingsplan för att nå en budget i balans inom de närmaste åren.

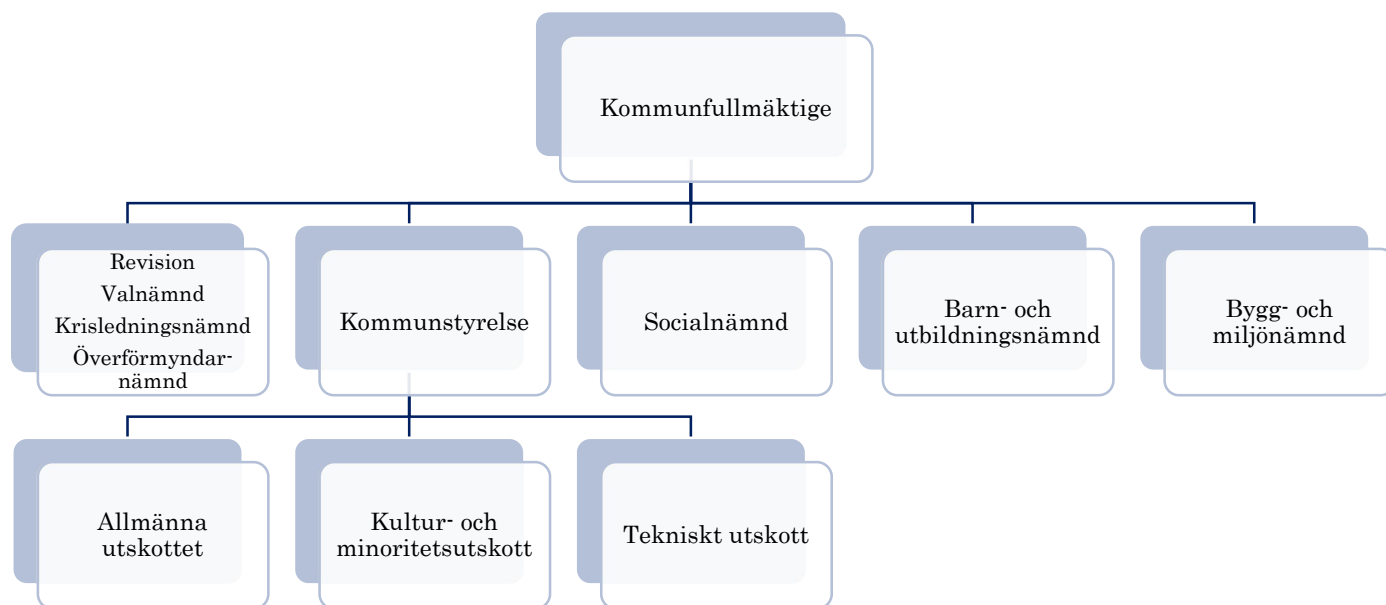
En stor bidragande orsak till underskottet är kompetensförsörjningen. Pajala kommun har vissa månader haft landets lägsta arbetslöshetssiffror vilket å ena sidan är positivt men å andra sidan en stor utmaning. Inom socialnämnden har inhyrd bemanning behövts i stor utsträckning vilket är en stor bidragande orsak till det ekonomiska underskottet.

Sammanfattningsvis så har vägen varit guppig under 2024 men tack vare alla duktiga och hårt arbetande medarbetare har vi klarat oss från att fastna i större potthål längs vägen. Fortsatt hårt arbete och kloka beslut ligger framför oss men förutsättningar är goda.

Eva Henriksson, tf kommunchef/ekonomichef

Politisk organisation | Mandatfördelning

Beslut om ny politisk organisation togs av kommunfullmäktige 2023-11-27 och gäller från och med 2024-04-01. Beslut togs om att införa barn- och utbildningsnämnd, socialnämnd, kultur- och minoritetsutskott samt tekniskt utskott. Allmänna utskottet utökas. Individnämnden utgår då nya socialnämnden övertar ansvaret för individärenden. Personalutskottet utgår och ärenden överförs till allmänna utskottet. Beslut togs också att utöka kommunfullmäktige till 25 ordinarie ledamöter till nästa mandatperiod.

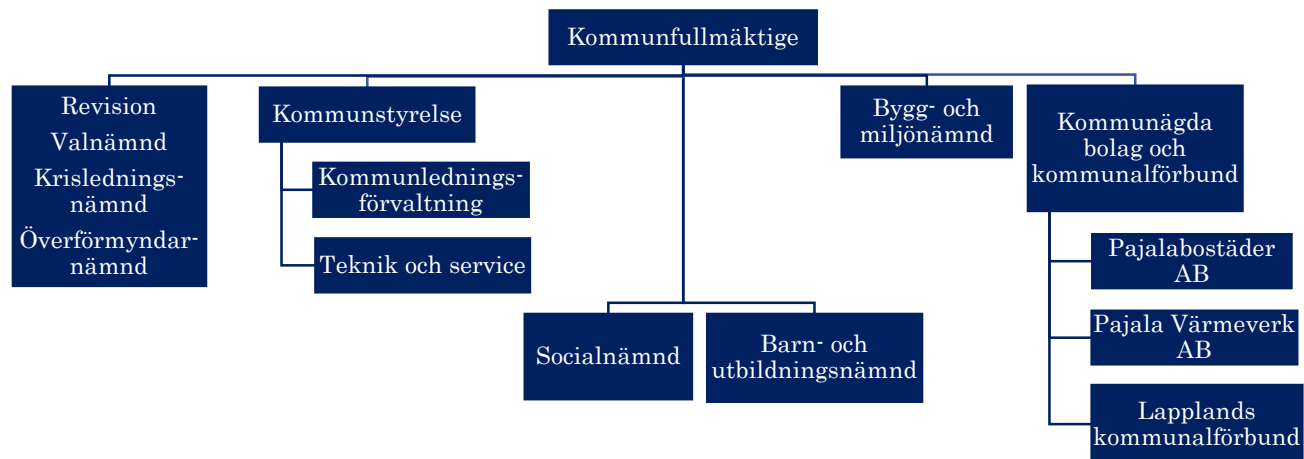
Mandatfördelning	År 2019 – 2022			År 2023–2026		
	Mandat	Kvinnor	Män	Mandat	Kvinnor	Män
Socialdemokraterna	7	4	3	6	4	2
Vänsterpartiet	4	3	1	4	2	2
Kristdemokraterna	3	2	1	3	1	2
Moderata samlingspartiet	2	1	1	1	1	0
Centerpartiet	0	0	0	1	0	1
Norrbottnens sjukvårdsparti	1	1	0	1	0	1
Liberalerna	0	0	0	0	0	0
Sverigedemokraterna	0	0	0	1	0	1
Framtid S	4	2	2	4	2	2
Totalt	21	13	8	21	10	11

Översikt av verksamhetens utveckling

Sammandrag | Fem år

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal kommuninvånare	6 052	5 966	5 973	5 883	5 871	5 857
Kommunen						
Skatteintäkter och utjämningsbidrag, mkr	464	497	502	521	537	556
Nettokostnader inklusive avskrivningar i % av skatter,						
generella statsbidrag och utjämning	98,8%	92,7%	94,1%	96,8%	105,2%	105,8%
Årets resultat, mkr	5,5	36,5	32,3	13,5	-28,0	-32,0
Tillgångar, mkr	456	492	530	534	535	560
Tillgångar, kr/kommuninvånare	75 264	82 467	88 733	90 753	91 126	95 612
Eget kapital, mkr	188	224	257	270	242	210
Eget kapital, kr/kommuninvånare	31 064	37 546	43 027	45 912	41 220	35 854
Skulder (exklusive avsättningar), mkr	257	258	263	253	282	338
Skulder, kr/kommuninvånare	42 465	43 161	43 027	43 022	48 033	57 708
Soliditet, %	41%	46%	48%	51%	45%	38%
Nettoinvesteringar, mkr	25	13	22	13	39	27
Nettoinvesteringar, kr/kommuninvånare	4 131	2 190	3 683	2 210	6 643	4 609
Nettoinvesteringar i % av skatter och utjämning	5%	3%	4%	8%	7%	5%
Antalet tillsvidareanställda	579	588	596	569	646	567
Personalkostnad exklusive pension, mkr	329	334	329	332	344	355
Förändring personalkostnad exklusive pensionskostnad	1%	2%	-1,5%	1%	3,6%	3,2%
Kommunkoncern						
Årets resultat, mkr	5,8	37,4	35,1	13,7	-30,5	-32,8
Eget kapital, mkr	209,1	250,5	246,5	281,6	264,7	238,0
Soliditet, %	31%	35%	34%	41%	37%	32%
Skattesats år						
Pajala kommun	23,50	23,50	23,40	23,40	23,40	23,40
Region Norrbotten	11,34	11,34	11,34	11,34	11,34	11,34
Begravningsavgift	0,25	0,25	0,25	0,26	0,26	0,28
Medlemsavgift Svenska Kyrkan	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26	1,26
Totalt	36,35	36,35	36,25	36,25	36,26	36,28

Den kommunala koncernen

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Avsnittet har till uppgift att spegla hur yttre omständigheter påverkar Pajala kommuns ekonomi. Analysen behandlar kommunsektorns ekonomi, kommunens struktur avseende befolkning och arbetsmarknad samt infrastruktur. Avslutningsvis görs en känslighetsanalys av några viktiga faktorer som påverkar kommunens ekonomi.

Omvärldsanalys

Det råder stor osäkerhet kring de globala tillväxtutsikterna de närmaste åren. Betydande geopolitiska risker finns, kopplat till exempelvis kriget i Mellanöstern och Ukraina. Förutom ovisshet kring global inflations- och ränteutveckling är det osäkert om lägre inflation och räntor kommer att räcka för att få igång den globala tillväxten i närtid. Frågan är också i vilken grad finanspolitiska åtgärder framöver kan stötta hushåll och företag. Andra knäckfrågor är när tillverkningsindustrin i Tyskland ska återhämta sig samt huruvida USA står inför en skarp inbromsning. En återhämtning av den kinesiska ekonomin skulle enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) kunna bidra till att få igång tillväxten i såväl världshandeln som global tillverkningsindustri, men frågan är om det verkligen är troligt med någon bestående stor draghjälp från Kina.

Vilken väg konjunkturen ska ta på kort sikt är enligt SKR ganska oklart för flera viktiga marknader. För Europa, Sveriges viktigaste exportmarknad, finns inga övertygande tecken på att konjunkturuppgång är förestående, fränsett möjligen den fortsatta räntenedgången.

Efter inflationschocken 2022 -2023 har konsumentprisinflationen fortsatt att avta under 2024 i flertalet länder världen över. I flera viktiga valutaområden åtföljs den sjunkande inflationen nu av penningpolitiska lättnader i form av sänkta styrräntor. Enligt SKR finns det dock orosmoln, som den betydande uppgången i fraktpriser och kriget i Mellanöstern och Ukraina, som kan driva upp inflationen, exempelvis genom högre energipriser. Den fortsatta utvecklingen och spridningseffekterna är svårbedömda, men det finns alltså risk för högre global inflation än prognostiserat.

Enligt SKR är det troligt att strömningarna mot ökad protektionism kan komma att influera finanspolitiken i Europa kommande år. Ihållande geopolitiska spänningar riskerar att underblåsa en sådan inriktning. En

faktor som tilltagit i styrka de senaste 5–10 åren är det alltmer spända säkerhetspolitiska läget, där länder och regioner strävar efter att stärka den egna försvars- (och försvarsindustriella) förmågan. Inte minst har den ryska invasionen av Ukraina bidragit till detta i vårt europeiska närområde

Statistik för svensk ekonomi vittnar ännu inte om någon konjunkturuppgång. SKR:s bedömning är dock att botten är nådd under 2024 och att konjunkturen snart stärks. Än ligger de flesta framåtblickande indikatorer under sina historiska genomsnitt, vilket kvalitativt indikerar en "tillväxt under trend", men flera av dessa indikatorer visar sedan årets början en förstärkning. En klar uppgång syns inte minst för hushållen i KI-barometern, vilket pekar på avtagande pessimism och allt större framtidstro.

Att inflationen fortsätter falla i Sverige är viktigt av flera skäl. Det gynnar återhämtningen av reallönerna och möjliggör fler sänkningar av Riksbankens styrränta, vilket ytterligare stärker hushållens köpkraft. Under 2024 har räntan sänkts tre gånger, och fler sänkningar väntas. Förväntningarna på lägre räntor bidrar enligt SKR redan nu till den stigande optimismen bland hushåll.

Efter en flerårigt svag konsumtionstrend väntas enligt SKR en förstärkning av hushållens konsumtion. Från och med 2025 antas hushållen höja sin konsumtion ungefär i samma takt som de disponibla inkomsterna stiger.

Trots att svensk BNP utvecklats måttligt i snart tre år har sysselsättningen endast dämpats något. Sysselsättningsgraden åren 2023–2024 är den högsta i Sverige på drygt 30 år.

Sammanfattningsvis så är SKR:s bedömning att kommunsektorn beräknas gå mot det ekonomiskt svagaste resultatet under 2000-talet, ett underskott på -8 miljarder kronor. Efter två år som präglats av hög inflation och mycket höga kostnader börjar dock ekonomin ljusna något i kommunsektorn från och med 2025.

Befolkning

Befolkningen ökade mellan 2020–2021 med 7 personer. Tyvärr höll denna utveckling inte i sig utan 2022

minskade befolkningen med 90 personer och året slutade med 5 883 personer. Minskningen har fortsatt under 2023 och sista december uppgick befolkningen till 5 871 personer vilket är en minskning med 12 personer. 2024 innebar ytterligare ett år med minskande befolkning då antalet minskade med 14 personer. Året slutade på 5 857 personer. Födelseöverskottet uppgick till -48 (48 födda och 96 döda) medan flyttnettot summerade till +34. 274 personer flyttade in till Pajala kommun medan 240 personer lämnade kommunen.

Folkmängd i Pajala	2022	2023	2024
Män	3 159	3 140	3 136
Kvinnor	2 724	2 731	2 721
Totalt	5 883	5 871	5 857

Folkmängden avser statistik från 31 december 2024.

Källa: www.scb.se

Näringsliv och arbetsmarknad

Antalet öppet arbetslösa har ökat med 18 personer. Den öppna arbetslösheten uppgår till 2,6 % vilket är en ökning från 1,8 % 2024. Motsvarande siffra för 2024 är för Norrbottens län 2,3 % och för riket 3,9 %. Därutöver finns 35 personer i Pajala kommun med någon form av aktivitetsstöd vilket är en minskning med en (1) person sedan 2023. Arbetslösheten för unga människor i åldern 18–24 ligger uppgår till fem individer att jämföra med sju individer föregående år. Därutöver finns nio ungdomar i någon programform vilket är en ökning med en person sedan 2023.

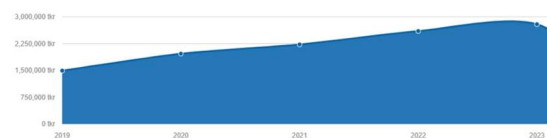
Arbetslöshet december	2022	2023	2024
Antal arbetslösa	39	44	62
varav kvinnor	18	17	24
varav män	21	27	38
varav 18–24-åringar	5	7	5

Källa: Arbetsförmedlingen (www.arbetsformedlingen.se)

Näringslivet i Pajala är livskraftigt och växer. De största utmaningarna har varit kompetensförsörjning och omvärldsläget som påverkar många branscherna i Pajala. Kommunen har gjort strategiska satsningar för att förbättra näringslivets förutsättningar under 2024 och dom har resulterat på den bästa betyg inom företagsklimatundersökningen sedan 2015. Nedanstående tabell visar utvecklingen av totala omsättningen och rörelseresultaten under perioden 2019–2023

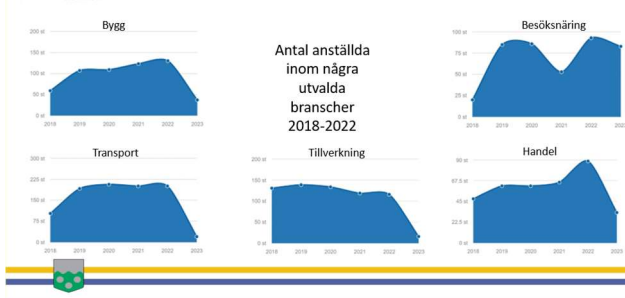
Pajala
KOMMUN

Totala omsättningen för aktiebolag
med säte i kommunen
2019-2023

• Omsättning
Intäkt från försäljning av varor och tjänster. Inkluderar ej moms eller lämnade rabatter.

Pajala
KOMMUN

Bostadsmarknad

Totalt finns det drygt ca 700 lägenheter i kommunen och det kommunala bostadsföretaget Pajalabostäder AB står för ca 75 % av dessa.

Efterfrågan på lägenheter ökade under 2022 och 2023 vilket föranledde att Pajalabostäder AB öppnade 8 lägenheter på Fiskalsrundan i det bestånd Pajalabostäder AB förvaltar åt Peab:s fastighetsbolag Balder, och ytterligare 8 lägenheter öppnades under 2023 vilket innebär att samtliga 16 lägenheter är uthyrda. Samtliga 32 lägenheter som ägs av Balder är nu uthyrt och tackte upp efterfrågan bra under dessa år.

Hyresbortfallet vid årsskiftet 2024-2025 var 1,74% och berodde fräst på att 8 lägenheter i beståndet totalrenoverades pga brand, dödsfall, skadegörelse som föranledde försäkringsärenden. Efterfrågan på hyresrätter bestod under 2024 men mattades av i slutet av året och är fortsatt låg efter årsskiftet. Detta troligen pga, kommunens ekonomiska läge och personalavgångar, men även Kaunis Iron AB:s uppsägningar under hösten har bidragit till stor del. Detta föranledde att Pajalabostäder AB valde att avvakta utvecklingen innan nya beslut om byggande kunde realiseras. Förhoppningen är att KIAB får igenom utökat brytnings-tillstånd för fortsatt drift under våren 2025.

Björkkullen som kommunen hyr av Pajalabostäder AB till äldreboende är avtalet uppsagt men löper fortsättningsvis tom 2025-12-31 och utifrån demografin inom kommunen tittar Pajalabostäder AB på

möjligheten att bygga om den till 65+ boende med 6 lägenheter och egna ingångar.

Behovet av äldreboende är även det ökande i olika former vilket måste beaktas för framtida byggande.

Behovet är störst i Pajala C men andra byar är i beaktande om efterfrågan ökar.

Kommunen har flera tomter med framdragen VA, el och fjärrvärme att erbjuda för villabyggnad och ser man på vars bygglovsansökan sker så är det främst Pajala C samt Sattajärvi som det söks bygglov på.

Infrastruktur

Infrastrukturen är viktig för kommunen och den kommunalt drivna flygplatsen är en del av detta. Trafikverket har en regional linje mellan Pajala och Luleå fram till oktober 2027 för att sedan förhoppningsvis gå in i en ny upphandlingsperiod. Den regionala linjen har haft en bra mängd passagerare under året, men minskat med ca 1000 resenärer från 2023. Vi har uppmärksammat att antalet affärsresenärer och BULK-resenärer har minskat, vilket kan leda till det minskade passagerarantalet. I Sverige minskade inrikesresandet med drygt 9 procent, vilket såklart också påverkar vår linjetrafik.

Under december månad har det polska flygbolaget Enter Air transporterat turister mellan Storbritannien och Tomtelandet i Juhonpieti, för det engelska bolaget New Market Holidays. Under 2024 landade totalt 12 flygplan under december månad.

Under året har även helikoptrar, militärluftfart, prospekteringsflyg och privatflygplan nyttjat flygplatsen. Man kan se att vi haft en markant höjning av antalet militära luftfartyg tack vare militärövningen som var förlagd hos oss i februari/mars.

Känslighetsanalys

För kommunen är det viktigt att vara medveten om de risker som finns med olika förändringar som kan komma att inträffa, samt belysa hur dessa förändringar kan påverka kommunens ekonomi. En känslighetsanalys är upprättad för att visa på hur detta kan påverka kommunen.

Händelseförändring	Kostnad/intäkt mkr
Ränteförändring 1%	5,4
Löneförändring 1%	3,5
Bruttokostnadsförändring 1%	7,0
Generell avgiftsförändring 1%	1,3
Förändrad utdebitering 1 kr	14

Finansiella risker och riskhantering

Nyckeltal i procent (%)	2022	2023	2024
Genomsnittlig ränta (%)	1,14%	1,94%	2,60 %
Räntebindning			
- andel inom ett år	43,2%	27,2%	33,6%
- andel inom två år	14,9%	18,7%	42,1%
- andel inom tre år	10,7%	38,0%	12,9%
- andel inom 4 år	22,0%	16,0%	11,7%
- andel över 4 år	9,3%	0,0%	0,0%

Pajala kommuns finanspolicy föreskriver en låg riskprofil vilket innebär att kommunen ska minimera sina finansiella risker. För att sprida den totala lånesumman tas olika lån med olika löptider. Detta för att undvika kostsamma fluktuationer på finansmarknaden exempelvis om hela låneskulden skulle behövas bindas om vid ett och samma tillfälle, vid ett eventuellt dåligt ränteläge, skulle det kunna bli mycket dyrt för kommunen. Den genomsnittliga räntan på lånen var för 2024 2,60% vilket är en ökning med 0,66 procentenheter.

Skuldsättningsgrad

Nyckeltal i procent (%)	2022	2023	2024
Total skuldsättningsgrad	47,3	52,8	60,5
- avsättningsgrad (pensioner)	2,0	2,0	2,0
- kortfristig skuldsättning	24,3	25,1	23,1
- långfristig skuldsättning	23,0	27,7	37,4

Skuldsättningsgraden visar den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital. Pajala kommuns skuldsättningsgrad uppgår till 60,5 % vilket är en ökning med 7,7 procentenheter jämfört med föregående år. Ökningen främst beror på att nyupplåning på 64 mkr tagits upp med anledning av den ekonomiska situationen.

Likviditeten ur ett riskperspektiv

Nyckeltal i procent (%) och mkr	2022	2023	2024
Balanslikviditet (%)	109	91	103,0
Rörelsekapitalet (mkr)	11,4	-11,8	3,9

De mått som kommunen använder för att mäta likviditeten, det vill säga betalningsberedskap på kort sikt, är balanslikviditet. Balanslikviditeten definieras som kvoten mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Kommunens målsättning är att den ska vara minst 100 %. Balanslikviditeten uppgick år 2024 till

103%. Vid jämförelse med år 2024 har de likvida medlen ökat och det kortfristiga fodringarna minskat med mindre summa mellan åren vilket gör att omsättningstillgångarna ökat.

Rörelsekapital är samtliga omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder. Kommunens rörelsekapital har ökat med 15,1 mkr vilket beror på att omsättningstillgångarna ökat genom upplåning.

Under år 2018 såg Pajala kommun över sin skuldlåneportfölj och utvidgade analysmöjligheterna hos kreditgivaren Kommuninvest AB vilket gett en bättre planering och kontroll av lånen samt dess finansiella risker. Under år 2024 har två lån bundits om och vid tre tillfällen har nyupplåning genomförts till en summa av 64 mkr.

Borgensåtaganden och koncernens resultat

Nyckeltal i mkr	2022	2023	2024
Kommunägda företag	153,3	151,2	148,3
- varav Pajalabostäder AB	121,0	120,8	119,8
- varav Pajala Värmeverk AB	32,3	30,4	28,5
Egna hem och småhus	0,4	0,3	0,2
Övrig borgen	0,8	0,8	0,2
Summa borgensåtaganden	154,5	152,3	148,7

Pajala kommuns borgensåtaganden uppgick år 2024 till 148,7 mkr. Av kommunens totala borgensåtaganden är 119,8 mkr beviljade till det helägda kommunala bostadsbolaget samt 28,5 mkr beviljade till det helägda kommunala värmeverket. Lånen som kommunen borgar för har minskat genom planerlig amortering. Idag bedöms bolagens situation vara stabil även om 2024 år varit tufft. Inom gruppen egna hem och småhus finns ett antal åtaganden. Risken bedöms för närvarande som låg då många stora infriande skedde inom denna grupp under 90-talet. Denna grupp minskar genom amortering. Övrig borgen är ett åtagande till Pajala Hockeyförening på 0,2 mkr.

Pensionsåtaganden

Nyckeltal i mkr och procent (%)	2022	2023	2024
Pensioner som kortfristig skuld (mkr)	12,1	13,7	10,4
Avsättning till pensioner (mkr)	8,6	8,6	9,0
Pensioner enligt äldre modell (mkr)	134,0	134,2	134,2
Pensionsskuld	155,0	156,5	153,6
Särskild löneskatt (mkr)	38,0	38,0	37,0

Total pensionsskuld	192	194,5	190,6
Eget kapital inkl. ansvarsförbindelse (mkr)	104,0	75,3	43,4
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse (%)	19,4%	14,1%	7,8%
Särskilt avsatta medel pensionsåtaganden, bokfört värde (mkr)			
Marknadsvärde pensionsmedel (mkr)	38,9	40,9	44,1
Aktualiseringsgrad pensioner (%)	99%	99%	99%
Räntor, mål 75 % (%)			
Svenska aktier, mål 15 % (%)			
Utländska aktier, mål 10 % (%)			

Kommunens totala pensionsskuld uppgick år 2024 till 190,6 mkr. Av dessa redovisas 134,2 mkr inte som en skuld i balansräkningen utan som en ansvarsförbindelse. Förändringen av denna mellan åren 2023 och 2024 beror på en rättning av IB2024 med 3,8 mkr.

Om den del av pensionsskulden som avser ansvarsförbindelsen skulle läggas in i balansräkningen tillsammans med den särskilda löneskatten sjunker soliditeten från 37,5 % till 7,8 %.

År 2008 tog fullmäktige beslut om att avsätta 30 mkr i en fond för att möta framtida utbetalningar. 2012 upphandlades ny förvaltare, fonden hade då ett marknadsvärde på 38 mkr som på bokslutsdagen låg bland de likvida medlen. Vid avsättning till den nya förvaltaren placerades 30 mkr. 8 mkr beslutades av kommunfullmäktige 2013-04-22 skulle bibehållas på bankkontot. När den likvida situationen i kommunen förbättras ska dessa pengar återställas fonden inklusive samma ränta som de gett om de varit placerade. Under 2019 har en ny förvaltare upphandlats och marknadsvärdet per 2024-12-31 ligger på 44,1 mkr.

Aktualiseringsgraden visar hur stor andel av pensionskulden som bygger på faktiska uppgifter av anställdas arbetstider och löner. Kommunen ligger idag på 99 % vilket gör att pensionsåtagandet idag är mycket korrekt även om den naturligtvis bygger på prognoser på hur länge personer lever och hur räntor utvecklas framöver. Vad gäller pensionsåtaganden från 1998 och framåt är samtliga inlösta genom så kallad försäkringslösningar förutom den del på 9,0 mkr som ligger i balansräkningen som en avsättning. Kommunen har en överskottsfond i pensionsbolaget Skandia som uppgår till ett värde om 3,9 mkr per sista december 2024.

Händelser av väsentlig betydelse

Den stora investering i form av ett avloppsreningsverk är i provdrift vilket innebär att det är nära förestående att investeringen aktiveras och att avskrivnings- och kapitaltjänstkostnader börjar belasta resultatet och kommer göra så lång tid framöver.

Den höga inflationen har hållit i sig under året vilket påverkat verksamheternas kostnader. Det höga ränteläget har också medfört att kommunens upplåning blivit dyrare då lån omsatts under året.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Visionen i den strategiska planen fastställer en långsiktig målbild för vad kommunen vill på lång sikt och fungerar som ett stöd i den mer kortsiktiga planeringen. En vägledande vision stakar ut vägen mot framtiden och skapar en trygghet för medborgare, näringsidkare och andra om vad och var vi vill med vår kommun. Visionen är inget som vi uppnår ensamma genom den kommunala organisationen, utan är något alla måste hjälpas åt med för att den ska ge resultat. Visionen i denna plan tar sikte på var kommunen befinner sig år 2030.

Kommunfullmäktiges prioriterade områden för verksamheterna är:

- Skapa goda förutsättningarna för barn och ungas lärande och fritid
- Vård och omsorg ska hålla god kvalitet utifrån den enskildes behov
- Verka för att människor och företag väljer att etablera sig i Pajala kommun
- Vårda och förvalta våra tillgångar på ett hållbart och miljömässigt rätt sätt
- Kultur och fritid är en del av vår livskraft i kommunen
- Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög service och professionalitet

Områdena är de som politikerna vill sätta ett särskilt fokus på under de kommande åren. De innebär inte att vi inte jobbar med andra frågor, men att vi anser dessa vara särskilt prioriterade för att nå visionen. För varje område har vi valt ut ett antal strategiska mål som vi ska sträva efter och ett antal indikatorer. Indikatorerna är statistik som kommunen årligen

inrapporterar till staten och som just indikerar hur väl verksamheterna arbetar med sitt uppdrag. För varje indikator har vi satt upp önskade värden som årligen går att mäta. Indikatorerna går även att användas för att jämföra oss med andra kommuner i landet. På så vis får kommunfullmäktige en tydlig uppföljning för varje prioriterat område och kan således styra och resursfördela efter de signaler vi får från verksamheterna. Det finns även andra former av indikatorer, vars mätvärden kanske inte är jämförbara eller lika lätta att få fram. Dessa värden kan finnas med för att det inte finns andra indikatorer som på ett relevant sätt mäter det uppsatta målet.

Intern kontroll

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att upprätthålla en god intern kontroll. Nämnderna och bolagsstyrelserna ansvarar, enligt kommunallagen, för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. De ska med rimlig grad av säkerhet säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig ekonomisk rapportering och information om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera.

Årligen tas förslag till kommungemensamma kontrollområden för intern kontroll fram utifrån riskanalys, där politik och tjänstepersoner samverkar, och beslutas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens riskbedömning omfattar helheten. Mottagande nämnd/bolagsstyrelse gör särskild riskbedömning med avseende på risken i den egna verksamheten och kan vid behov lägga till ytterligare kontrollområden. Nämnder och bolagsstyrelser tar fram och beslutar om en intern kontrollplan som innehåller kontrollmoment, -ansvar, -metod och -frekvens. Planerna för det kommande året delges kommunstyrelsen. Nämnd/styrelse ska årligen, vid överenskommen tidpunkt, rapportera resultatet från den interna kontrollen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska med utgångspunkt från nämndens uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Finansiell analys

Den finansiella analysen beskriver och analyserar kommunens finansiella resultat, ställning och utveckling. Målsättningen är att identifiera eventuella finansiella problem och att bedöma om kommunen har en god ekonomisk hushållning eller ej.

Resultat

Årets resultat

Nyckeltal i mkr och procent (%)	2022	2023	2024
Årets resultat (mkr)	13,5	-28,0	-32,0
Årets resultat/skatter (%)	2,6	-5,2	-5,7
Årets resultat/eget kapital (%)	5,0	-11,6	-15,2

Kommunen hade för år 2024 en målsättning om att resultatet ska vara 2,1 mkr vid årets slut och resultatet blev -32,0 mkr vilket är avvikelse om -34,1 mkr. Nämnder och kommunstyrelse visar ett samlat underskott på 40,0 mkr vilket till största delen beror på underskott (35,0 mkr) inom socialnämndens verksamheter. Skatter och bidrag lämnar ett överskott på 2,5 mkr.

Nettokostnadsandel

Nyckeltal i procent (%)	2022	2023	2024
Verksamhetens nettokostnad exkl. avskrivningar	93,3	101,7	102,1
Avskrivningar	3,5	3,4	3,5
Finansnettot	0,6	0,1	0,2
Nettokostnadens andel inkl. finansnettot	97,5	105,2	105,8

Ett annat vanligt nyckeltal är nettokostnadsandel. Detta nyckeltal visar hur stor andel av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag som verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto tar i anspråk. Om nyckeltalet överstiger 100% betyder det att kostnaderna överstiger intäkterna och en försämrad nettokostnadsandel över tid är en varningssignal om att utvecklingen går mot obalans eller ökad obalans mellan löpande intäkter och kostnader. En nettokostnadsandel omkring 98 % är den vanligaste nivån som kommuner i Sverige lägger sig på enligt en rapport SKR gjort. En nettokostnadsandel om 98 % betraktas som god ekonomisk hushållning då det flesta

kommuner antas då kunna klarar av att finansiera sina ny- och återinvesteringar.

Verksamheten exklusive avskrivningar och finansnetto tog 102,1 % av skatter och bidrag under år 2024, avskrivningarnas andel var 3,5 % och finansnettot 0,2 %. Totalt tog kommunens löpande kostnader 105,8 % i anspråk av totala skatteintäkter och generella statsbidrag.

Investeringar

Nyckeltal i mkr och andel i procent (%)	2022	2023	2024
Medel från verksamheten	27,8	-9,9	-13,4
Finansiering via rörelsekapital	11,4	-11,8	3,9
Finansiering via nya lån	0,0	30,0	64,0
Finansiering via ökad skuldgrad	0,0	52,8	60,5
Årets nettoinvesteringar	12,9	38,9	27,0
Självfinansieringsgrad	100,0	77,1	Minus
Nettoinvesteringar/avskrivningar	142,6	191,6	138,4

Det finns olika nyckeltal för att bedöma investeringarnas finanseringsbild. Självfinansieringsgraden av årets nettoinvesteringar mäter hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kan finansieras med interna medel. Är det en hög självfinansieringsgrad innebär det liten eller ingen ökning av låneskulden, vilket gör att det finansiella handlingsutrymmet inte påverkas negativt. Pajala kommuns självfinansieringsgrad är minus dvs kommunen har inte kunnat finansiera årets investeringar med egna medel.

Nyckeltalet, årets nettoinvesteringar genom avskrivningarna, visar förhållandet mellan investeringstakten och avskrivningarna. Är detta förhållande 100 % innebär det att återinvesteringarna sker i samma takt som avskrivningarna, är talet högre innebär det att investeringarna är högre än avskrivningarna. Pajala kommuns nyckeltal visar att investeringarna för året uppgår till 138,4 % av avskrivningarna, vilket är en minskning mot föregående år.

Kommunens olika investeringar redovisas under investeringsredovisningen.

Soliditet

Nyckeltal i mkr och procent (%)	2022	2023	2024
Soliditet (%)	50,6	45,2	37,5
Tillgångsförändring (mkr)	+3,5	+1,3	+24,6
Förändring av eget kapital (mkr)	13,5	-28,0	-32,0

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Det visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel. Soliditeten stärks genom att minska skulder och öka resultaten. Pajala kommuns soliditet har minskat 7,7 procentenheter jämfört med föregående år vilket beror på det negativa resultatet.

Tillgångsförändringen är positiv med + 24,6 mkr mot föregående år vilket beror både på en ökning av anläggningstillgångarna och på en ökning av omsättningstillgångarna där en nyupplåning på 24 mkr i december påverkat.

Kommunalskatt

Nyckeltal i procent (%)	2022	2023	2024
Kommunalskatt	23,40	23,40	23,4
Total skatt exkl. kyrkoskatt	34,74	34,74	34,74
Genomsnittlig skatt Norrbotten	33,91	33,91	33,91
Genomsnittlig skatt Sverige	32,24	32,24	32,37

Den totala kommunalskatten exklusive kyrkoavgift uppgick till 34,74 % vilket är högre än länet och riket. Inklusive kyrkoavgift uppgick skattesatsen till 36,24 %. Begravningsavgift och kyrkoavgiften uppgår till 1,51 %. Pajalas kommunalskatt var år 2024 på nionde plats som en av Sveriges högsta skatter.

Likviditeten

Nyckeltal i procent (%) och mkr	2022	2023	2024
Balanslikviditet (%)	109	91	103
Rörelsekapitalet (mkr)	11,4	-11,8	3,9

De mått som kommunen använder för att mäta likviditeten, det vill säga betalningsberedskap på kort sikt, är balanslikviditet. Balanslikviditeten definieras som kvoten mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Kommunens målsättning är att den ska vara minst 100 %. Balanslikviditeten uppgick år 2024 till

103% vilket innebär att kortsiktig betalningsförmåga ökat jämfört med föregående år.

Rörelsekapital är samtliga omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder. Kommunens rörelsekapital har ökat med 3,9 mkr vilket till övervägande del den nyupplåning som skett under 2024.

Kontroll**Finansiell målsättning, budgetföljsamhet och prognossäkerhet**

Nyckeltal i mkr	2022	2023	2024
Budgetavvikelse årets resultat	8,6	-28,5	-34,1
Prognosavvikelse aug	-1,1	-29,9	-49,5
Varav prognosavvikelse aug nämnder/utskott	-8,9	-34,0	-49,7
Årets resultat	13,5	-28,0	-32,0

Kommunen hade för år 2024 en målsättning om att resultatet ska vara 2,1 mkr vid årets slut och resultatet blev -32,0 mkr vilket är avvikelse om 34,1 mkr. Resultatet för nämnderna/utskotten blev -40,0 mkr mot budget.

Prognosen för helåret per augusti månad var ett totalt kommunresultat om -49,5 mkr i förhållande till budget medan prognosen för nämnder/utskott uppgick till -49,7 mkr. Förbättringar under hösten noteras främst inom kommunledningsförvaltningen där Pajala flygplats fick drygt 4 mkr mer i bidrag än budgeterat. Övriga områden där större förbättringar skett jämfört med prognosen i delårsrapporten är pensioner 2,5 mkr, teknik och service 1,9 mkr, socialnämnden 4,9 och barn- och utbildningsnämnden 1,2 mkr.

Finansiella mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen kap 11 § 1 stadgar att det i kommun och regioner skall ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Det är kommunfullmäktige som beslutar om riktlinjer för god ekonomisk hushållning genom att sätta upp finansiella mål och verksamhetsmässiga mål för organisationen. De finansiella målen definierar hur kommunens finansiella ställning och utveckling skall se ut.

Pajala kommuns ekonomi ska vara uthållig och i balans och de finansiella målen för år 2024 var:

- Intäkterna överstiger kostnaderna i budget och resultat med ett mål på minst 2% över planperioden. ✗
- Verksamhetens nettokostnad är max 98 % över planperioden ✗
- Amorteringen ska öka och vara minst 7 mkr per år vid planperiodens slut. ✗
- Kassalikviditeten ska förbättras över planperioden. ✗
- Budgetföljsamheten ska vara 100 % på drift och investeringar ✗

Resultatet uppgick till -5,7 % av skatteintäkter och generella statsbidrag, målet är därmed inte uppfyllt. Nettokostnadsandelen uppgår till 102,1 % vilket gör att det målet om att nettokostnadsandelen skall motsvara max 98 % inte är uppfyllt. Amorteringarna uppgår till 4,3 mkr vilket är en minskning jämfört med 2023. Förutsättningarna att målet om 7 mkr i amorteringar ska uppnås vid planperiodens slut ses som små då strategisk plan och budget för planperioden visar på stort lånebehov kommande år. Kassalikviditeten uppgår till 103% vilket är en ökning jämfört med 2023. Det innebär att målet uppnås men det är på grund av stor nyupplåning under året. Möjligheten att målet uppnås under planperioden ses som små.

Den sammantagna bedömningen är att god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet varken uppnås för året eller för planperioden.

Verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning

Pajala kommuns prioriterade områden för 2024 var följande:

- Vård och omsorg ska ha hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet – *delvis uppnått*
- Skapa goda förutsättningarna för lärande, fritid och framtidsmöjligheter – *delvis uppnått*
- Förvalta och utveckla våra tillgångar på ett hållbart och miljömedvetet sätt – *delvis uppnått*
- Alla ska ges god tillgång till kultur, fritid och friluftsliv – en livskraft i vår kommun - *delvis uppnått*
- Möjliggöra att fler människor och företag väljer att flytta och etablera sig i Pajala kommun –*uppnått*
- Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög service och professionalitet – *ej uppnått*

Bedömningen av de strategiska mål som ligger till grund för denna bedömning presenteras utförligare under avsnittet målredovisning.

Inom socialnämnden ska personalen ges möjlighet att delta vid schemaläggningen vilket bidrar till ökad delaktighet. Det planeras för trygghetsboendeplatser samt upphandling av välfärdsteknik för ordinärt boende. Dessa aktiviteter bidrar till bedömningen att målet *Vård och omsorg ska ha hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet* är delvis uppnått.

Andelen elever som gått ut grundskolan med godkända betyg har minskat något jämfört med föregående läsår men elevernas resultat har förbättrats de fyra senaste åren delvis genom bla insatsen Samverkan för bästa skola med Skolverket. Bedömningen är att målet *Skapa goda förutsättningarna för lärande, fritid och framtidsmöjligheter* delvis uppnås.

Gällande målet att *Förvalta och utveckla våra tillgångar på ett hållbart och miljömedvetet sätt* pågår det inom fastighetssidan ett arbete för att minska fossilberoendet bland annat har bergvärme installerats i Tallgården. Inom hemtjänsten har 15 elbilar levererats vilket är ett led i att minska fossilberoendet. Det har även investerats i laddstolpar inom kommunens gränser. Sammantaget blir bedömningen att målet delvis är uppnått.

Inom området *Alla ges god tillgång till kultur, fritid och friluftsliv – en livskraft i vår kommun* är kulturskolan fortsatt en prioriterad verksamhet med variation i sitt utbud. Dock har kursutbudet minskats under året för att få en budget i balans. Sammantaget blir bedömningen att målet är delvis uppnått.

Antalet beviljade bygglov har ökat under året samtidigt som ca nya företag etablerat sig i kommunen. Detta bidrar till att området *Möjliggöra att fler människor och företag väljer att flytta och etablera sig i Pajala kommun* bedöms som uppnått.

Pajala kommun ska jobba med arbetsmiljö och hälsa på ett sådant sätt som möjliggör ett hållbart arbetsliv och en sund livsstil. Bland annat har en partsgemensam arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts. Turbulens i politiken skapar en osäkerhet och otrygghet bland personalen samt skapar arbetsmiljöproblem. Vi ser även en påverkan hos våra medborgare som yttrar sig i otryggheter gentemot kommunanställda. Målet att *Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög service och professionalitet* bedöms som ej uppnått.

Den sammantagna bedömningen är att god ekonomisk hushållning delvis uppnås i det verksamhetsmässiga perspektivet.

Sammanfattningsvis, då ingen av de finansiella målen bedöms vara uppfyllda för 2024 medan samtliga verksamhetsmässiga mål bedöms som delvis uppfyllda är vår bedömning att god ekonomisk hushållning endast uppnås till mindre del.

Balanskravsresultat

Kommunallagen kapitel 11 § 5 anger att budgeten skall vara upprättad på ett sådant sätt att intäkterna överskrider kostnaderna, det så kallade balanskravet som gäller från år 2000. Om ett visst räkenskapsår uppvisar ett negativt utfall i resultaträkningen skall det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas under de närmaste tre åren. Balanskravet är dock endast en nedre gräns för vad som lagmässigt är tillåtet. För att uppnå en god ekonomisk hushållning som inte successivt försämrar den finansiella ställningen krävs en högre ambitionsnivå än ett nollresultat.

Pajala kommuns budget för år 2024 baserar sig på ett positivt resultat om 2,1 mkr där resultatet blev -32,0 mkr vilket är en negativ avvikelse om 34,1 mkr. Tabellen nedan visar att kommunen inte klarar balanskravet då årets resultat efter balanskravsjusteringar uppgår till -34,2 mkr. 2023 års balanskravsresultat uppgår efter ianspråktagande av resultatutjämningsreserven till -4,8 mkr. Kommunallagen 11 kap § 12 säger att om

balanskravsresultatet är negativt ska det regleras under de närmast följande tre åren och att fullmäktige ska besluta om en åtgärdsplan för hur regleringen ska göras. Underskottet på 4,8 mkr från 2023 ska enligt huvudprincipen återställas senast 2026 medan underskottet från 2024 34,2 mkr ska återställas senast 2027. På grund av det svåra ekonomiska läget som Pajala kommun befinner sig i arbetas det med en handlingsplan med åtgärder på över 20 mkr för att få en budget i balans. Till detta kommer återställandet av det negativa balanskravsresultatet från 2023 och 2024. Det saknas synnerliga skäl att inte återställa underskottet då det grundläggande kravet är att det ska vara förenligt med god ekonomisk hushållning. Nuvarande bedömning är dock att det inte kommer vara möjligt att återställa hela underskottet inom tre år utan att riskera upprätthållandet av lagstadgad verksamhet. Synnerliga skäl att återställa över längre tid kommer åberopas.

Mkr	2020	2021	2022	2023	2024
Resultat från resultaträkning	36,5	32,3	13,5	-28,0	-32,0
- avgår – samtliga reavinster					
+/- justering för reavinster enligt undantagsmöjlighet					
+/- orealiserade vinster/förluster i värdepapper					
+/- Återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-1,6	-1,5	3,2	-1,9	-2,2
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	34,9	30,8	16,7	-29,9	-34,2
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-24,9	-0,2			
+ användning av medel från resultatutjämningsreserv				25,1	
Balanskravsresultat	10,0	30,6	16,7	-4,8	-34,2
Ingående RUR	24,9	24,9	25,1	25,1	0,0
Utgående RUR	24,9	25,1	25,1	0,0	0,0

Mkr	2022	2023	2024
IB ackumulerade ej återställda resultat		-4,8	
-varav från 2023		-4,8	
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen			-34,2
+ synnerliga skäl att inte återställa			0
+ synnerliga skäl för att återställa över längre tid			
UB ackumulerade ej återställda resultat			-39,0
- varav från år 2023, återställs senast 2026		-4,8	
- varav från år 2024, återställs senast 2027			-34,2

Väsentliga personalförhållanden

Här ges en redovisning av personalen sett ur ett ekonomiskt perspektiv. Av kommunens totala kostnader består 58 % av personalkostnader. Personalen är en viktig tillgång och bör därför lyftas fram.

Organisationen är uppdelad enligt följande:

KS - Kommunstyrelsen (inkl. bygg- och miljö, Pajala flygplats samt räddningstjänsten),

BU- Barn- och utbildningsförvaltningen,

SO – Socialförvaltningen,

TS – Teknik och service.

Könsfördelning tillsvidareanställda

Samtliga	2022	2023	2024
Kvinnor	77%	77%	76%
Män	23%	23%	24%

Chefer/ledare	2022	2023	2024
Kvinnor	70%	65%	70%
Män	30%	34%	30%

Den 31 december 2024 hade 567 personer tillsvidareanställning (motsvarande 537 heltider/årsarbetskraft), av dessa är 76% kvinnor och 24% män. För chefsgruppen (totalt 30 personer) var fördelningen 30% män och 70% kvinnor under 2024. I ledningsgruppen ingick fem kvinnor och tre män.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad (ssg) % Månadsavlönade

Område	Kvinnor	Män	Totalt
Kommunstyrelsen	100,0	96,6	98,5
Barn och utbildning	97,1	93,8	96,5
Socialförvaltningen	91,7	94,0	92,1
Teknik och service	94,4	95,7	94,7
Samtliga	94,4	95,7	94,7

Tabellen ovan visar genomsnittlig sysselsättningsgrad för månadsavlönade. Det är en blygsam förändring jämfört med 2023 (från 94,53% till 94,71%). Värt att notera är att "heltidsresan" är genomförd men att det fortfarande finns medarbetare som frivilligt är deltidsanställda. Dessutom kan medarbetare med anställning på heltid själva välja att gå ner i arbetstid under perioder i livet, vilket inte kan särskiljas ur statistiken.

Vad kvinnor tjänar i förhållande till männen

Lön	2021	2022	2023	2024
Procent	99,5	99,5	98,5	102,3
Kronor	-155	-170	-478	746

Kvinnors genomsnittslön år 2024 var 102,3% (98,5 % 2023) av männens genomsnittslön. Skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittslön var 746 kr mer för kvinnor än män.

Hälsa, friskvård och rehabilitering

Frisktal i procent (%)	Kvinnor	Män	Totalt
Kommunstyrelsen	53	70	60
Barn och utbildning	20	24	21
Socialförvaltningen	26	27	26
Teknik och service	26	27	26
Totalt	25	34	27

År 2024 låg frisktalet på 27% (2022; 33% och 2023; 29%). Frisktalet har således gått ned de senaste två åren. På förvaltningsnivå har frisktalet ökat inom kommunstyrelsen och socialförvaltningen medan barn och utbildnings samt teknik och service har lägre frisktal år 2024 jämfört med föregående år.

Sjukfrånvaroredovisning

Sjukfrånvaro	2022	2023	2024
Totalt	7,8%	7,5%	7,0%
Kvinnor	8,9%	8,4%	7,5%
Män	4,2%	4,2%	5,3%
<29 år	6,6%	6,6%	6,5%
30–49 år	6,3%	6,3%	6,0%
>50 år	8,9%	8,3%	7,7%
>60 dagar	39,5%	43,0%	38,0%

Statistiken ovan avser andelen sjukfrånvarotimmar i förhållande till ordinarie arbetstid i timmar. Uppgiften mer än 60 dagar avser andelen av total sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron har på totalen minskat från 7,5 % till 7,0 %.

Personalomsättning

Orsak	2022	2023	2024
Nyanställningar	57	83	84
Avgångar totalt	117	101	110
-varav egen begäran	68	69	63
-varav pension	34	18	27
-varav annan orsak	15	14	20

Personalomsättningen visar hur många som tillsvidareanställts respektive slutat under året (medarbetare som bytt tillsvidaretjänst ingår inte i statistiken, tidsbegränsat anställda som fått tillsvidareanställning räknas som nyanställda). Under år 2024 nyanställdes 84 st och 110 st avslutades. Tabellen nedan visar avgångsorsakerna.

Åldersstruktur

Åldersspann	2022	2023	2024
<29 år	51	47	54
30–39 år	83	92	98
40–49 år	112	113	118
50–59 år	179	119	195
60–99 år	143	132	102
Totalt	568	503	567

Tabellen ovan visar antalet tillsvidareanställda (inklusive vilande) fördelat mellan åldersgrupperna. År 2024 ökade antalet medarbetare i de yngre åldersgrupperna medan gruppen 60 år och äldre minskade med 30 personer. Medelåldern ligger dock på samma nivå som föregående år.

Prognos för pensionsavgångar

Följande tabell visar hur många medarbetare årligen inom respektive förvaltning/sector som uppnår 65 års ålder. Här ingår inte de som redan har fyllt 65 år och arbetar kvar. Tabellen ger en översiktlig bild. Det är svårt att göra pensionsprognoser då medarbetare kan sluta vid 63 års ålder (2025), 64 års ålder (från 2026) men förväntas arbeta till 69 år. Under kommande tioårsperiod kan 177 medarbetare avgå med pension.

	KS	BU	SO	TS	Totalt
2024		4	3	1	8
2025		1	4		5
2026	4	4	5	2	15
2027	3	6	11	4	24
2028	3	3	16	3	25
2029	1	3	7	2	13
2030	2	5	10	2	19
2031	2	9	11		22
2032	3	9	14	2	28
2033	1	4	11	2	18
10år	19	48	92	18	177

Det är blir en utmaning att klara kompetensförsörjningen. För att lyckas behöver vi behålla och utveckla våra redan anställda medarbetare. Samtidigt behöver vi attrahera och nyanställa nya medarbetare för att ersätta den kompetens som försvinner vid pensionsavgångar eller när medarbetare slutar av andra orsaker.

Förväntad utveckling

Samlad bedömning av årets räkenskaper

Balansen mellan intäkter och kostnader under året är betydligt sämre än de två tidigare åren, vilket beror på en lägre resultatnivå detta år. Kommunen har ett resultat om -5,7 % som andel av skatter och generella statsbidrag vilket är långt under SKR:s rekommendation om 2 % för att uppnå god ekonomisk hushållning. Med detta resultat kommer kommunens finansiella mål om 2 % av skatteintäkter och bidrag och målet för nettokostnadsandelen över planperioden inte att uppfyllas.

Pajala kommun har totalt aktiverat 25,2 mkr varav 24,8 mkr härrör till 2024.

Kommunens kapacitet har försämrats senaste året. Försämringen beror främst på att skuldsättningen ökat då kommunen upptagit ett stora lån under 2024. Soliditeten och långsiktig betalningsförmågan har därmed försämrats. Det planeras dock fortfarande för amorteringar de närmaste åren men målet på 7 mkr vid planperiodens slut kommer inte att uppnås. Med bakgrund i 2023 och 2024 års underskott saknas låneutrymme. Handlingsplan för en budget i balans är under utarbetande. Det kan komma att krävas större investeringar för att påverka strukturen som i förlängningen medför minskade kostnader. Detta kräver lånefinansiering och beslut måste fattas som minskar kostnaden så att lånekostnader för framtida investeringar inryms i den löpande driften. Att binda fast sig i lånekostnader minskar också flexibiliteten i ekonomiska prioriteringar. På grund av att kommunalskatten är bland det högsta i Sverige så är utrymmet att öka kommunalskatten och därmed kommunens intäkter begränsad.

2023 och 2024 år underskott har kraftigt försämrat den kortsiktiga betalningsförmågan varvid nyupplåning på 64 mkr har genomförts under 2024. Likviditetsplanering blivit allt viktigare. Räntorna har stigit under året på de lån som omsatts vilket påverkar kostnaden.

Borgensåtagandena står stabilt och bedöms inte vara någon risk, även om koncernens bolag möts av större utmaningar med försämrade resultat som följd. Pensionskostnaderna som har ökat kraftigt under 2023 och 2024 vilket främst beror på inflationsuppgången väntas minska till 2025.

Kontrollen över den ekonomiska utvecklingen för året bedöms som ytterst osäker eftersom budgetföljsamheten i nämnderna/utskotten inte varit god. Sammantaget krävs både kraftfulla politiska beslut samt bättre budgetföljsamhet och kontroll över tid för att säkerställa långsiktig god ekonomisk hushållning.

Förväntad utveckling

De senaste årens inflations- och ränteuppgång har lett till en ekonomisk inbromsning och svensk BNP faller. Nästa år väntas enligt SKR en svag uppgång (+1 procent) men Sverige befinner sig fortfarande i lågkonjunktur. När omvärldsekonomin repar sig 2025 och 2026 förväntas återhämtningen bli större.

Inflationen är på väg ned även om det går trögt. Nedgången innebär dock inte sänkta priser utan en stabilisering av den nya höga prisnivån. Prisökningar och räntehöjningar påverkar alla sektorer i ekonomin.

Tittar vi på Pajala kommun så råder det brist på bostäder vilket blir kännbart i kommunen om entreprenörer drar sig för att investera givet det höga ränteläget.

Pajala kommun har liksom många andra aktörer en utmaning med kompetensförsörjning inom vissa områden och kommunen har stora investeringar som måste hanteras framöver, framför allt vad gäller den tekniska infrastrukturen, men också vad gäller fastigheter. Kommunen har också en åldrande befolkning vilket ställer allt högre krav på den kommunala servicen. Sammantaget innebär dessa faktorer att kommunen är i stort behov av en om inte växande befolkning, åtminstone inte en befolkningsminskning.

Helhetsbedömningen är att det finns flertalet risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet i framtiden.

Sammanställd redovisning | Koncern

En väsentlig del av Pajala kommuns verksamhet bedrivs i andra former än via nämnder och utskott. För att få en helhetsbild av kommunens verksamhet och engagemang är det angeläget att tillämpa en sammanställd redovisning och redovisa konsolideringsenhetens resultat och finansiella ställning. Pajala kommun, Pajalabostäder AB och Pajala Värmeverk AB utgör tillsammans en konsolideringsenhet.

Pajalabostäder AB

Bolaget ägs till 100 % av Pajala kommun. Bolaget är ett allmännyttigt bostadsföretag med verksamhet inom Pajala kommun. Bolagets verksamhetsinriktning är att äga, förvalta och förvärva fastigheter och tomträtter samt bygga bostäder, affärslokaler och kollektiva anordningar. Bolaget förvaltar även kommunens verksamhetsfastigheter.

Pajala Värmeverk AB

Bolaget ägs till 100 % av Pajala kommun. Bolaget bildades för att skapa förutsättningar för en stabil biobränslemarknad i regionen och vara en aktiv part i koncernens energihantering. Bolagets affärsidé är att erbjuda fjärrvärme som är miljövänligt producerad till ett konkurrenskraftigt pris.

Årets resultat för bolagen i koncernen

mkr	2022	2023	2024
Pajala kommun	13,5	-28,0	-32,0
Pajalabostäder AB	1,5	-1,9	1,0
Pajala Värmeverk AB	-1,4	-0,6	-1,8
Totalt	13,7	-30,5	-32,8

Sammanställd redovisning finansiella nyckeltal

Resultat och kapacitet	2022	2023	2024
Nettokostnadsandel (%) *	97	106	106
Självfinansieringsgrad investering (%)	39	4	0
Soliditet (%)	41	37	32
Balanslikviditet (%)	109	88	105
Investeringsvolym (mkr)	63	52	30
Bruttoomslutning (mkr)	627	696	734
Balansomslutning (mkr)	724	720	748

*Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag

Ekonomi

Resultatet för Pajalabostäder AB blev ett överskott på 1,0 mkr. Genom lägre kostnader för reparation, underhåll, uppvärmning och personalkostnader har högre kostnader inom förvaltning och administration kunnat pareras. Driftnettot är på en acceptabel nivå men dras ner på grund av kraftigt ökade fjärrvärmepriser. Räntekostnaden var fortsatt hög under 2024 men kommer minska under 2025.

Hyreshöjningen blev i genomsnitt 5,45% för perioden 202407–202512, något lägre än budgeterat. Höjning täcker inte de kostnadsökningar som funnits under 2024, exempelvis räntekostnader och fjärrvärmepriser.

Resultatet för Pajala Värmeverk AB blev ett underskott på 0,3 mkr före skatt och efter -1,8 mkr. En avvikelse på 2,6 mkr. Skatt består av återförd uppskjuten skattefordran av tidigare års underskott. För att bibehålla denna fordran krävs att bolaget genererar överskott men då senaste åren visat underskott återförs hela balansposten.

Bolagets intäkter var totalt 22,7 mkr varav försäljning av värme utgjorde 22,1 mkr, en ökning med 2,2 mkr mot föregående år. Högre intäkter kommer främst från högre taxa för fast och rörlig avgift.

Bränslekostnader avviker från budget med -1,5 mkr eller 13,75%. Utfallet är 2,0 mkr högre än år 2023. Avvikelsen kommer främst från ej budgeterade medel för färdig flis som behövdes i början på året. Hantering av stamved ligger i nivå med föregående år och kommer fortsätta på liknande nivå under 2025.

Måluppfyllelse

Målredovisning

Gällande målredovisning utöver finansiella mål har kommunfullmäktige fattat beslut om prioriterade områden med nya strategiska verksamhetsmässiga mål med tillhörande indikatorer. För en uppföljning av indikatorerna se bilaga 1.

Vård och omsorg ska ha hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet

Strategiska mål:

- *En diversifierad boendestruktur finns tillgänglig bland de äldre i Pajala kommun.* ●
Kommentar: Start av Trygghetsboende under våren 2024 med 10 lägenheter. Därav har socialtjänsten alla olika slags boenden som går att bedriva enligt socialtjänstlagen: SÄBO, korttids och trygghetsboende. Målet bedöms som uppnått.
- *Ökad delaktighet vid arbetstidsläggning.* ●
Kommentar: Personalen ska ges möjlighet att vara delaktiga vid schemaläggning. Brist på personal - För mkt hål i schemana - Mycket övertid. Enstaka enheter såsom Junosuando har full delaktighet. Målet bedöms vara delvis uppnått.
- *Ökad användning av digitala hjälpmedel.* ●
Kommentar: E-tjänst trygghetslarm – gps – larmar anhörig. Har under året ökat till 35 st. Upphandling ej gjord för välfärdsteknik för ordinärt boende Målet bedöms som delvis uppnått.

Skapa goda förutsättningar för lärande, fritid och framtidsmöjligheter.

Strategiska mål:

- *Andelen elever som går ut grundskolan med godkända betyg ska öka.* ●
Kommentar: Målet är delvis uppnått. Läsår (2023-24) visar något lägre än föregående läsår men elevernas resultat har förbättrats de fyra senaste åren delvis genom bla insatsen Samverkan för bästa skola med Skolverket. Det har skett genom skolornas organisering för ökat kollegialt lärande med undervisningsnära handledning i t.ex. språk och kunskapsutvecklande arbetssätt, lässtrategier och ledarskap i klassrummet. En högre grad av ledning och stimulans och extra anpassningar med täta prognoser och uppföljning. Vi ser

över tid en positiv skolutveckling med ledning av rektorer och elevhälsochef och med stöd av kommunens förstelärare. Fortsatt behov av att utveckla undervisningens kvalitet, fokus på kunskaper och lärande och öka trygghet och elevernas delaktighet. Öka andelen legitimerad lärare i förskola och skola i alla skolor och förskolor. Rekrytera och behålla personal, vara en attraktiv arbetsgivare. Satsa på förskola och skola.

Andelen behöriga lärare har ökat i jämförelse med föregående läsår. Det kvarstår svårighet att rekrytera inom vissa lärarkategorier och till vissa skolor. Det är även tidiga pensionsavgångar. Vi ser även en mer rörlig arbetsmarknad med ökad konkurrens. Vi har 11 stipendiater idag som läser till lärare i skola och förskola där vi hittills ser att flertalet blir kvar som anställda i Pajala kommun. Vi kommer i år att skriva avtal med Umeå universitet för AIL – arbetsintegrerad lärarutbildning för lärare fritidshem.

Andelen behöriga förskollärare sjunker och är idag under 20%. Vi kan se att det många och tidiga pensionsavgångar - redan från 62 år. Vi ser även här en mer rörlig arbetsmarknad med en hög grad ökad konkurrens där det handlar om både arbetstider och lön. Vi kan se att flertalet av våra stipendiater blir kvar som anställda i Pajala kommun. Vi har 4 stipendiater idag som läser till fsk-lärare.

Vi ser att vi kan öka andelen behöriga genom fortsatta och ökade insatser för utbildning, tillgång till bostäder och genom att bli en attraktiv arbetsgivare. Vi behöver göra ekonomiska satsningar i kommunen för ökad bemanning och rekrytering.

Skolverket mäter olika skolors resultat inte enbart utifrån de faktiska meritvärdena, utan använder också en statistisk modell som kallas Salsa. Tanken med Salsa är att faktorer som skolorna inte kan påverka också ska finnas med i beräkningen när man analyserar de meritvärden som eleverna uppnår. I den tar man hänsyn till faktorer som har stor betydelse för elevers resultat men som skolan inte kan påverka. Det är utbildningsnivån hos föräldrarna, andelen nyinvandrade elever och hur stor andel pojkar som går på skolan. I SALSA finns endast Pajala centralskola med

då det är tillräckligt många elever för att delta i statistik. Som ett exempel för avgångselever 2023 hade 11% av eleverna utländsk bakgrund. Detta kan påverka behovet av stöd till elever gällande språk men också elevernas resultat. SALSA statistik för avgångselever 2024 har ännu inte publicerats.

- *Andelen elever som går vidare till högre utbildning ska öka.* ●

Kommentar: Enligt SCB statistik för 2023 gick 3 personer av Pajala kommuns befolkning i åldern 16-24 år vidare till högre utbildning. Med högre utbildning räknas en utbildning på 3 år eller mer efter gymnasiet. Nationellt i åldersgruppen 25-64 år har 45% läst vidare efter gymnasiet. 30% är högutbildade vilket innebär att de har en utbildning på 3 år eller mer efter gymnasiet. Andelen högutbildade har ökat över tid i Sverige; år 2000 var andelen högutbildade 16% jämfört med 2021 då andelen fördubblats. 52% av kvinnorna i Sverige har läst vidare efter gymnasiet jämfört med 39% av männen. Man kan även se att yngre är högre utbildade än äldre (55-64 år). Högutbildade bor oftare i storstadsområden eller i närheten av universitet. Andelen högutbildade i Pajala kommun 20240101 i åldersgruppen 25-64 år var 14,88% (263 av 295 kommuner) där högst var Danderyds kommun med 60,1% och lägst var Filipstads kommun med 11,08%. I Pajala kommun är föräldrars genomsnittliga utbildningsnivå (vilket ingår i Skolverkets SALSA statistik) för 2022-2023: 2,1 vilket motsvarar genomgången gymnasieutbildning. Statistiken för 2023-24 har inte ännu publicerats. För att öka andelen elever som går vidare till högre utbildning med de faktorer som vi kan påverka krävs goda förutsättningar för lärande redan i förskolan och hela vägen till gymnasiet med goda resultat. Vi behöver utbildade lärare i förskola och skola. Vi behöver tillräckligt med resurser för att få en likvärdig skolgång oavsett var barnet/eleven går. Vi har fortsatt behov av att utveckla undervisningens kvalitet, fokus på kunskaper och lärande och öka trygghet och barns- och elevers delaktighet. Öka andelen legitimerad lärare i förskola och skola i alla skolor och förskolor. Fortsätta med stipendier för högre studier inom våra områden. Rekrytera, kompetensutveckla, behålla personal och vara en attraktiv arbetsgivare. Målet bedöms som ej uppnått.

- *Fritidsutbudet ska öka.* ●

Kommentar: Under 2024 har en föreningsdriven motor/ungdomsgård startats upp i kommunen med hjälp av driftstöd från Pajala kommun. Ett utegym fanns på plats på prov under en månadstid i juli-augusti i Tärendö. Under Nationaldagen var det kungligt besök i Pajala och i samband med det så anordnades aktiviteter för barn i badhusparken. I övrigt har fokus legat på att bibehålla och utveckla anläggningar och verksamheter som finns i centralort och byarna. Målet bedöms som delvis uppnått.

Förvalta och utveckla våra tillgångar på ett hållbart och miljömedvetet sätt.

Strategiska mål:

År 2035 ska Pajala kommuns verksamheter vara fossiloberoende. ●

Kommentar: Inom hemtjänsten levereras inom kort 15 elbilar vilket är ett led i att minska fossilberoendet. Pajalabostäder AB har tecknat en avsiktsförklaring med Allmännyttans Klimatinitiativ vilket innebär fossilfri verksamhet till 2030 samt 30% minskad energiförbrukning från 2007 till 2030. Det jobbas med målsättningen. Målet bedöms vara delvis uppnått.

- *Öka användningen av fossilfri energi i kommunens fastigheter.* ●

Kommentar: Kommunens verksamhetsfastigheter värms med el, pellets och i centralorten med fjärrvärme som är fossilfria. Som backup finns på vissa delar oljeeldning som reserv, och där kan dieseln ersättas med HVO för att få fossilfritt. Detta gäller även reservkraftaggregaten. Bergvärme installeras under hösten vid Tallgården. Målet bedöms uppnått.

- *Öka tillgången på laddstolpar inom kommunens gränser.* ●

Kommentar: En stor ökning av laddmöjligheter har skett under året. Målet bedöms uppnått.

Alla ska ges god tillgång till kultur, fritid och friluftsliv – en livskraft i vår kommun.

Strategiska mål:

- Kulturskolan ska fortsatt vara prioriterad med variation i sitt utbud. ●

Kommentar: För att få budget i balans 2024 har vi under hösten tvingats dra ner 5 kurser: Film/animation på två orter, bara dansa en ort, en balettklass, dansmix en ort. Elevantalet blir efter nerdragningarna ungefär detsamma, dock något lägre. Vi har försökt dra ner där så få elever drabbas som möjligt. Dessa kurser har få deltagare och de deltagarna är också med i andra kurser som fortfarande är aktiva. Dessvärre får det effekter på dansområdet.

Antal elever i kö har ökat inom musik, främst i Korpilombolo. Fortfarande ca ett års kötid för musikelever i Pajala C. Det vill säga att intresset fortsätter att öka, men vi kan inte möta upp med resurser. Målet bedöms som delvis uppnått.

- Vi ska genom stöd till föreningar och evenemang stötta en fortsatt bred verksamhet, med ett tydligt jämställdhetsperspektiv. ●

Kommentar: Stöd ges under året till bland annat Pajala Hästkraft, Pajala turism och evenemang, isbana, marknaden, norrskensfestivalen och Römpäviikko Isladeförening. Detta visar på bred verksamhet och ett tydligt jämställdhetsperspektiv. Budgeten har dock minskats till 2024. Målet bedöms som uppfyllt.

- Vårt åtagande som förvaltningskommun för meänkieli och finska ska vi aktivt främja och skydda, särskilt barn och äldres rätt till sitt arvsspråk och minoritetskultur. ●

Kommentar: Lillskogens förskola och Sattarjärvi förskola driver just nu projekten Meänkieltä aamusta iltaan och Olemme kaverieita (med minoritetsmedel), vilka syftar till användandet av minoritetsspråken i förskolevardagen och till vänskap och fairplay och det finns på samtliga förskolor personal som talar meänkieli/finska i tjänsten. Finska och Meänkieli erbjuds i åk 6-9 och ca 35 respektive 40 elever läser dessa språk just nu. Det pågår även aktiviteter inom kommunens borden. Kulturskolan driver projektet "Anna kieli ellä" som syftar till att implementera meänkieli och finska i verksamheten. Målet bedöms som delvis uppnått.

Möjliggöra att fler människor och företag väljer att flytta och etablera sig i Pajala kommun.

Strategiska mål:

- Öka inflyttning och tillgängliggöra tomter i hela kommunen. ●

Kommentar: Arbete med platsmarknadsföring genom bland annat Hej hemby har under året fortsatt, olika kampanjer för att visa på möjligheter för inflyttande och företagande har genomförts. 2024 visar på ett positivt flyttnetto men befolkningen har minskat med 14 personer under året få födelsenettet är negativt.

Kampanj där vi visat på byggbar och färdigdetaljplanerad mark för villor och flerbostadshus har genomförts. Deltagit på bostadsmässa i Skellefteå med uppföljning med aktörer planeras i oktober. Målet bedöms som uppnått.

- Öka bostadsbeståndet under planperioden. ●

Kommentar: Antalet beviljade bygglov har ökat. Målet bedöms som uppnått.

- Öka tillväxten av befintliga och etableringen av nya företag i kommunen. ●

Kommentar: Under verksamhetsåret har den totala omsättningen ökat i alla branscher samt rörelseresultat i de flesta. Det lokala näringslivet mår bra och tillväxten sker organiskt. Under verksamhetsåret har det inte skett någon märkvärdig större etablering eller konkurs som skulle påverka eller skapa större tillväxten i hela kommunen på en gång.

Under verksamhetsåret har flera olika evenemang ordnats för företagare och blivande företagare. Strategisk utveckling har samarbetat med olika aktörer för att underlätta företagandet i kommunen till exempel finansiärer, rådgivning osv. Betydande satsningar har också gjorts för att förbättra kommunikation om företagande i kommunen och personlig bemötande av företag.

Kommunen strävar efter att bli en möjliggörare för näringslivet och skapa tillväxt på ett organiskt sätt. Den satsningarna som kommunen har gjort under verksamhetsåret har resulterat på den bästa betyg inom företagsklimatundersökningen sedan 2015. Målet bedöms som uppnått.

- *I utbildningar och kompetenshöjande åtgärder har det lokala arbetsmarknadsbehovet särskilt beaktats.* ●

Kommentar: Utbildning av undersköterskor sker inom ramen för Äldreomsorgslyftet. Fem personer har validerats till undersköterskor via utbildning inom Lapplands kommunalförbund. Kurs i svenska erbjuds på arbetstid för personer inom socialförvaltningen. *Målet bedöms som delvis uppnått.*

Kommunen är en attraktiv arbetsgivare med hög service och professionalitet.

Strategiska mål:

- *Service och tillgänglighet för medborgarna ska öka.* ●

Kommentar: SKRs servicemätning har genomförts. Siffror har inte varit tillgängliga tidigare och en jämförelse kan därför ej göras. Öppetider i biblioteken minskar under hösten däremot har användandet av telefontider har minskats. Sammantaget bedömer vi att tillgängligheten minskat men servicegraden ökat. *Målet bedöms som delvis uppnått.*

- *Kommunen ska vara ett föredöme då det kommer till attraktionskraft, jämställdhet och arbetsmiljö.* ●

Kommentar: Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts under våren 2024. Arbetsmiljöarbetet följs upp fortlöpande genom samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer i de olika organisationsleden. Bedömning efter löneöversyn 2024 är att lönerna fortsättningsvis är jämställda i kommunen. Turbulens i politiken skapar en osäkerhet och otrygghet bland personalen samt skapar arbetsmiljöproblem. Vi ser även en påverkan hos våra medborgare

som yttrar sig i otrevligheter gentemot kommunanställda. *Målet bedöms som ej uppnått.*

- *Kompetensutveckling för att möta utvecklingen och behoven hos medborgare och medarbetare.* ●

Kommentar: Åtgärder för en budget i balans har medfört att utbildningsmedel minskats vilket lett till att kompetensutveckling reducerats. Viss utbildning har fortsatt genom statliga medel bland annat inom socialtjänsten. *Målet bedöms som ej uppnått.*

- *Kompetensförsörjning och arbetsmiljöfrågor ska stärkas.* ●

Kommentar: Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts under våren 2024. En kommungemensam arbetsgrupp har bildats för att analysera det långsiktiga personalbehovet och ska även ta fram aktiviteter som stärker kommunens arbetsgivarvarumärke i syfte att underlätta rekrytering av medarbetare. Information på hemsidan har uppdaterats vad avser "Jobba hos oss" sidan. Intervjuer med arbetare och bilder har tillförts. Arbetsmiljöarbetet följs upp fortlöpande genom samverkan mellan arbetsgivare och fackliga organisationer i de olika organisationsleden. En minskning av stabsfunktionerna, bland annat kommunikatör, leder till att vissa ansvarsområden inte utförs av någon. *Målet bedöms som delvis uppnått.*

Resultaträkning

Mkr	Not	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Budget 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Verksamhetens intäkter	2	121,9	138,7	116,2	160,4	181,4
Verksamhetens kostnader	3, 4	-667,6	-705,9	-644,2	-696,3	-734,2
Avskrivningar	5	-18,4	-19,5	-21,3	-27,5	-28,5
Verksamhetens nettokostnad		-564,2	-586,7	-549,3	-563,4	-581,3
Skatteintäkter	6	322,0	328,2	328,0	322,0	328,2
Generella statsbidrag och utjämning	7	214,7	227,5	225,1	214,7	227,5
Verksamhetens resultat		-27,5	-31,0	3,8	-26,7	-25,6
Finansiella intäkter	8	5,1	5,2	2,5	5,1	5,2
Finansiella kostnader	9	-5,6	-6,2	-4,2	-9,3	-11,1
Resultat efter finansiella poster		-28,0	-32,0	2,1	-30,9	-31,5
Extraordinära poster (netto)						
Jämförelsestörande poster	10					
Bokslutsdispositioner					0,3	0,3
Skatt					0,2	-1,5
Årets resultat	11	-28,0	-32,0	2,1	-30,5	-32,8

Balansräkning

Mkr	Not	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Tillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	0,6	0,6	1,0	0,8
Materiella anläggningstillgångar	12	399,6	406,8	578,7	580,2
Finansiella anläggningstillgångar	13	12,6	19,2	10,1	15,3
Summa anläggningstillgångar		412,7	426,6	589,8	596,3
Förråd		1,7	1,7	3,7	6,7
Exploateringsfastigheter	14	6,0	6,0	6,0	6,0
Kortfristiga fordringar	15	69,2	60,0	72,1	67,4
Kortfristiga placeringar	16	40,9	44,1	41,0	44,1
Kassa och bank		4,7	21,4	6,8	27,9
Summa omsättningstillgångar		122,5	133,2	129,7	152,0
SUMMA TILLGÅNGAR		535,2	559,8	719,5	748,4
Eget kapital och skulder					
Eget kapital	17				
Årets resultat		-28,0	-32,0	-30,5	-32,8
Justering av Eget kapital ingående värde					
Övrigt eget kapital		270,1	242,1	295,2	270,7
Summa eget kapital		242,1	210,1	264,7	238,0
Avsättningar	18				
Avsättning till pensioner		8,6	9,0	8,6	9,0
Avsättning löneskatt		2,1	2,2	2,1	2,2
Summa avsättningar		10,7	11,2	10,7	11,2
Skulder					
Långfristiga skulder	19	148,1	209,2	296,4	354,5
Kortfristiga skulder	20	134,3	129,3	147,7	144,7
Summa skulder		282,4	338,5	444,1	499,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		535,2	559,8	719,5	748,4
Panter och ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser inkl. särskild löneskatt		166,8	166,7	166,8	166,7
Ansvar- och borgensförbindelser	21	152,3	148,7	154,5	144,7
Summa ansvarsförbindelser		319,1	315,4	319,1	315,4

Kassaflödesanalys

		Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Mkr					
Löpande verksamhet					
Årets resultat		-28,0	-32,0	-30,5	-32,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster*		18,1	18,6	26,4	28,9
Medel från verksamhet före förändring av rörelsekapital		-9,9	-13,4	-4,1	-3,9
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar	Not 15	1,5	9,2	2,6	4,7
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga varulager		0,1	0,0	-0,3	-3,0
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder	Not 20	4,0	-5,0	4,1	-3,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-4,3	-9,2	2,3	-5,2
Investeringsverksamhet					
Investering i immateriella anläggnings-tillgångar	Not 12	0,0	-0,2	-0,1	-0,2
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar					
Investering i materiella anläggnings-tillgångar	Not 12	-38,9	-26,9	-50,1	-29,7
Försäljning av materiella anläggnings-tillgångar		-0,6	-0,1	-0,6	0,1
Investering i finansiella anläggnings-tillgångar		-0,6	-6,6	-0,6	-0,6
Försäljning av finansiella anläggnings-tillgångar					
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-40,1	-33,8	-51,5	-30,4
Finansieringsverksamhet					
Nyupptagna lån		30,0	64,0	30,0	64,0
Amortering av långfristiga skulder	Not 19	-5,1	-4,3	-7,3	-7,3
Förändring av långfristiga fordringar					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		24,9	59,7	22,7	56,7
ÅRETS KASSAFLÖDE		-19,5	16,7	-26,5	21,1
Likvida medel vid årets början		24,2	4,7	33,3	6,8
Likvida medel vid årets slut		4,7	21,4	6,8	27,9
Förändring likvida medel		-19,5	16,7	-26,5	21,1
*Specifikation av ej likviditetspåverkande poster					
Justering för av- och nedskrivningar		18,4	19,5	27,5	28,5
Justering för gjorda avsättningar		0,0	0,5	0,0	0,5
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster		-0,3	-1,4	-1,0	-0,1

Noter

Not 1 Tillämpade redovisningsprinciper

Lagstiftning och normgivning

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisningens rekommendationer (RKR).

Den kommunala bolagskoncernen upprättar årsredovisningen i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Sammanställd redovisning (koncern)

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagens 12 kap och utformas enligt god redovisningssed.

Bolag	Ägarandel
Pajala Värmeverk AB	100%
Pajalabostäder AB	100%

Leasing RKR R5

Avtal som startat under 2024 och framåt har klassificerats som operationella då avtalstiden är 3 år eller mindre. Nyttjandeperioden tolkades som samma som leasingperioden på avtalet.

I redovisningsunderlaget för 2024 har Pajala kommun inga avtal som klassificeras som finansiella. Pajala kommun har valt att arbeta framåtriktat och inte rätta avtal som startat innan 2024.

Pajala kommun kommer att upplysa om de ändringar som görs avseende redovisningsmetodik gällande leasing och hyra av lös egendom, både för befintliga avtal och för avtal som tecknas framåt i tiden.

Pensionsförpliktelser

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt lag om kommunal bokföring och redovisning enligt den så kallade blandmodellen.

För förtroendevalda har Pajala kommun fr o m 2015 avsatt pension. Under ansvarsförbindelser redovisas de pensionsförmåner som intjänats före 1998.

Den intjänade avgiftsbestämda ålderspension, AKAP-KR är 6 % på den pensionsgrundande lönen till och med 7,5 inkomstbasbelopp, vilket motsvara en månadslön om 47 625 kr (år 2024) och 31,5 % för lönedelar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp upp till 30 inkomstbasbelopp. Redovisas som en kortfristig skuld

Beräkning av det samlade åtagandet har utförts av Skandia som beräknas enligt RIPS.

Semesterlöneskuld

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar. Tillsammans med icke kompenserad övertid och upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden som kortfristig skuld. Semesterintjänande och semesteruttag bokförs löpande på nämnderna. Vid bokslut bokas förändring mellan IB och UB på ferie- och uppehåll centralt.

Omsättningstillgångar

Värdering av lager/förråd sker enligt lägsta värdet princip, dvs det lägsta av anskaffningsvärdet eller verkligt värde.

Kundfordringar äldre än 12 månader redovisas som osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar värderas enligt verkligt värde.

Kommunens exploateringsfastigheter klassificeras som omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minus avskrivning och eventuell nedskrivning. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivning av anläggningar påbörjas när anläggningen färdigställs. De planenliga avskrivningstiderna är baserade på ekonomisk livslängd. För inventarier gäller en investeringspolicy som kommunfullmäktige antog 2017-04-03 vilket innebär att en inventarie ska ha en varaktighet på minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett prisbasbelopp.

Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:

Immateriella anläggningstillgångar 5 år

Fastigheter och anläggningar 10 - 50 år

Maskiner och inventarier 3 - 20 år

VA-anläggningar 10 – 50 år

Mark och finansiella anläggningstillgångar avskrivs ej

I kommunen påbörjas avskrivning av anläggningstillgångar månaden efter gjord investering. Vid större investeringar som pågår under längre tid påbörjas avskrivning när investeringen är klar. Vid förändrad användning eller onormalt slitage avskrivs anläggningstillgången i snabbare takt.

Pajala kommun kommer att ta fram en genomsnittlig nyttjandeperiod enligt RKR-R4 Materiella anläggningstillgångar och den Praxisundersökning som genomförts i maj 2023.

Komponentavskrivning

Pajala kommun har infört komponentavskrivningar och kommunen bör ta fram en förteckning över komponenter med en bedömning över avskrivningstiderna.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar ska i enlighet med 6 kap. 6§ LKBR klassificeras som antingen anläggningstillgångar eller omsättningstillgångar. Finansiella tillgångar är avsedda att innehas eller brukas stadigvarande och är därmed en finansiell anläggningstillgång. Pajala kommun följer RKR:s rekommendation R7 avseende klassificering av finansiella tillgångar.

Ekonomisk redovisning

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Intäkter	132,9	150,8	204,6	228,4
Varav bidrag och kostnadsersättning Staten mot- part 810	9,8	18,7	9,8	18,7
Avgår interna poster	-11,0	-12,1	-11,0	-12,1
Avgår elimineringar			-33,2	-34,9
Summa	121,9	138,7	160,4	181,4

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Kostnader	678,7	718,0	740,5	781,2
Avgår interna poster	-11,0	-12,1	-11,0	-12,1
Avgår elimineringar			-33,2	-34,9
Summa	667,7	705,9	696,3	734,2

Not 4 Leasingkostnader kommunen	2023	2024	2025	2026	2027
Bilar	2,5	1,5	2,7	2,9	2,9
Datorer	0,6	0,8	0,8	0,8	0,6
Kopieringsmaskiner	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
Summa	3,4	2,7	3,9	4,2	4,2

År 2025–2027 bilar är framtagna efter kända uppgifter, dvs levererade bilar.

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 5 Avskrivningar				
Maskiner och inventarier	4,7	5,1	5,7	6,0
Fastigheter och tekniska anläggningar	13,7	14,4	21,5	22,5
Summa	18,4	19,5	27,2	28,5

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 6 Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	315,8	328,6	315,8	328,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	4,6	1,1	4,6	1,1
Definitivslutavräkning föregående år	1,6	-1,5	1,6	-1,5
Summa skatteintäkter	322,0	328,2	322,0	328,2

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2023	2024	2023	2024
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	86,0	86,6	86,0	86,6
Strukturbidrag	26,3	26,1	26,3	26,1
Regleringsbidrag	13,8	17,9	13,8	17,9
Kostnadsutjämningsbidrag	73,2	77,5	73,2	77,5
Bidrag för LSS-utjämning	0,0	0,9	0,0	0,9
Regleringsavgift	0,0	0,0	0,0	0,0
Avgift LSS utjämning	-1,0	0,0	-1,0	0,0
Kommunal fastighetsavgift	13,5	15,4	13,5	15,4
Generella bidrag fr staten	2,9	3,1	2,9	3,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	214,7	227,5	214,7	227,5

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2023	2024	2023	2024
Not 8 Finansiella intäkter				
Ränteintäkter	0,7	1,7	0,9	1,9
Aktieutdelning	0,0	0,1	0,0	0,1
Reavinster fonder	0,1	0,7	0,1	0,7
Intäkt värdering fonder (verkligt värde)	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserade vinster (verkligt värde)	4,0	2,4	4,0	2,4
Ersättning borgensavgift	0,2	0,2	0,2	0,2
Övriga finansiella intäkter	0,1	0,1	0,1	0,1
Avgår elimineringar			-0,2	-0,2
Summa	5,1	5,2	5,1	5,2

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2023	2024	2023	2024
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntekostnader lån	3,1	5,7		10,5
Reaförlust fonder	0,0	0,0	0,0	0,0
Orealiserade förluster (verkligt värde)	2,2	0,2	2,2	0,2
Övriga finansiella kostnader	0,3	0,3	0,5	0,6
Avgår elimineringar			-0,2	-0,2
Summa	5,6	6,2	9,3	11,1

	Kommunen	Kommunen	Koncernen	Koncernen
	2023	2024	2023	2024
Not 10 Jämförelsestörande poster				
Intäkter				
Fastighetsavgift tidigare år	0,0	0,0	0,0	0,0
Anläggningstillgångar försäljningspris	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader				
Anläggningstillgångar bokfört värde	0,0	0,0	0,0	0,0
Rättning fel IB avsättning pension tidigare år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa jämförelsestörande poster	0,0	0,0	0,0	0,0

Ekonomisk redovisning

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 11 Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkningen	-28,0	-32,0	-30,5	-32,8

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 12 Materiella anläggningstillgångar				
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>				
Ingående bokfört värde	0,9	0,6	1,2	0,9
Nyanskaffningar		0,2	0,1	0,2
Försäljningar				
Omklassificering				
Årets avskrivning	-0,3	-0,2	-0,4	-0,4
Utgående bokfört värde	0,6	0,6	0,9	0,8

Avskrivningstid 5 år

Mark

Ingående bokfört värde	10,9	10,2	16,5	15,9
Nyanskaffningar				0,5
Försäljningar	-0,6	-0,1	-0,6	-0,1
Omklassificering				
Utgående bokfört värde	10,3	10,1	15,9	16,2

Byggnader och tekniska anläggningar

Verksamhetsfastigheter

Ingående bokfört värde	139,8	139,5	306,7	308,6
Nyanskaffningar	5,6	12,7	15,5	13,2
Försäljningar				
Omklassificering				
Överavskrivning			0,3	0,3
Årets avskrivning	-5,9	-6,1	-13,9	-14,1
Utgående bokfört värde	139,5	146,1	308,6	307,9

Avskrivningstid 10 - 50 år

Anläggningar affärsdrivande

Ingående bokfört värde	50,5	113,0	50,5	113,0
Nyanskaffningar	65,6	7,2	65,6	7,2
Försäljningar				
Omklassificering				
Årets avskrivning	-3,1	-3,1	-3,1	-3,1
Utgående bokfört värde	113,0	117,1	113,0	117,1

Avskrivningstid 10 - 50 år

Ekonomisk redovisning

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 12 fortsättning				
<i>Publika anläggningar</i>				
Ingående bokfört värde	44,0	42,8	44,0	42,8
Nyanskaffningar	1,0	1,0	1,0	1,0
Försäljningar				
Omklassificering				
Årets avskrivning	-2,2	-2,3	-2,2	-2,3
Utgående bokfört värde	42,8	41,5	42,8	41,5
Avskrivningstid 10 - 40 år				
<i>Övriga fastigheter</i>				
Ingående bokfört värde	43,8	53,4	43,9	53,5
Nyanskaffningar	12,1	-2,5	12,1	-2,5
Försäljningar				
Omklassificering				
Årets avskrivning	-2,5	-2,9	-2,5	-2,9
Utgående bokfört värde	53,4	48,0	53,5	48,0
Avskrivningstid 10 - 50 år				
<i>Maskiner, inventarier och konst</i>				
Ingående bokfört värde	30,6	40,8	34,7	45,3
Nyanskaffningar	14,6	6,3	16,0	6,4
Omklassificering				
Utrangering				
Årets avskrivning	-4,4	-4,8	-5,4	-5,7
Utgående bokfört värde	40,8	42,2	45,3	46,1
Avskrivningstid 3 – 20 år				
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar				
Pågående investeringar				
Ingående bokfört värde	59,8	-0,2	59,8	-0,2
Nyanskaffningar	7,1	2,3	7,1	3,9
Årets aktivering	-67,1	-0,2	-67,1	-0,2
Utgående bokfört värde	-0,2	1,9	-0,2	3,4
Summa anläggningstillgångar	400,2	407,4	579,7	581,0
Pågående investeringar avskrivs ej				

Ekonomisk redovisning

Not 13 Finansiella anläggningstillgångar	Röstandel	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Aktier dotterbolag					
Pajalabostäder AB	100 %	2,0	2,0	2,0	2,0
Pajala Värmeverk AB	100 %	7,3	7,3	7,3	7,3
Avgår elimineringar				-4,0	-4,0
Aktieägartillskott Pajala Värmeverk			6,0		6,0
Aktier och andelar övriga					
Kommuninvest Ekonomisk förening		0,8	0,8	0,8	0,8
Filmpool Nord AB		0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga		0,3	0,3	0,3	0,3
Långfristiga fordringar					
Kommuninvest Ekonomisk förening		2,1	2,7	2,1	2,7
Övriga långfristiga fordringar		0,0	0,0	0,1	0,2
Uppskjutna skattefordringar		0,0	0,0	1,4	0,0
Summa		12,6	19,2	10,1	15,4

Not 14 Exploateringsfastigheter	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
<i>Exploateringsmark</i>				
Ingående bokfört värde	6,0	6,0	6,0	6,0
Nyanskaffningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar/omklassificering	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående bokfört värde	6,0	6,0	6,0	6,0

Not 15 Kortfristiga fordringar	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Kundfordringar	9,9	8,5	14,0	13,2
Förutbetalda kostnader	17,5	18,7	18,5	19,8
Upplupna intäkter	3,9	6,0	7,1	9,6
Pågående projekt	1,3	0,3	1,3	1,3
Upplupna skatteintäkter	8,2	10,3	8,2	10,3
Skattekonto och moms	10,7	9,2	11,3	10,1
Slutavräkning skatter	13,2	5,8	13,7	6,1
Fordran Pajalabostäder AB	4,5	0,0	4,5	0,0
Diverse kortfristiga fordringar	0,0	0,2	0,0	0,2
Avgår eliminering			-6,4	-3,2
Summa	69,2	60,0	72,1	67,4

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 16 kortfristiga placeringar				
Diskretionär portföljförvaltning				
Aktier placering Sverige och Europa	9,6	9,6	9,6	9,6
Värdereglering aktier	2,1	2,9	2,1	2,9
Obligationer	8,6	9,1	8,6	9,1
Värdereglering obligationer	-0,6	0,9	-0,6	0,9
Fasträntekonto	21,2	21,6	21,2	21,6
Summa	40,9	44,1	40,9	44,1

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 17 Eget kapital				
Eget kapital vid årets början	270,1	242,1	295,2	264,7
Aktieägartillskott	0,0	0,0	0,0	6,0
Årets resultat	-28,0	-32,0	-30,5	-32,8
Summa	242,1	210,1	264,7	238,0

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 18 Avsättning till pensioner				
<i>Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt</i>	10,7	10,7	10,7	10,7
Nyintjänad pension, varav	0,0	0,0	0,0	0,0
- förmånsbestämd avtalspension	0,0	0,0	0,0	0,0
- särskild avtalspension	-0,1	0,2	-0,1	0,2
- efterlevande pension	0,0	0,0	0,0	0,0
- övrigt	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets utbetalning	-0,8	-0,9	-0,8	-0,9
Ränte- och basbeloppsuträkning	0,8	0,8	0,8	0,8
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0		0,0	0,0
Övrig post	0,1	0,3	0,1	0,3
Byte tryggande	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	0,0	0,1	0,0	0,1
Korrigeringspost avrundning	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Utgående avsättning till pensioner inkl. löneskatt</i>	<i>10,7</i>	<i>11,2</i>	<i>10,7</i>	<i>11,2</i>
Ersättningsfond – Pajalabostäder AB				
Summa avsättning till pension inkl. löneskatt	10,7	11,2	10,7	11,2

Aktualiseringsgrad/utredningsgrad, %	99	99	99	99
--------------------------------------	----	----	----	----

Ansvarsförbindelse

<i>Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt</i>	166,8	166,8	166,8	166,8
Ränte- och basbeloppsuppräknig	11,1	11,2	11,1	11,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Nyintjänad pension	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Årets utbetalningar	-11,5	-13,0	-11,5	-13,0
Övrig post	0,7	1,7	0,7	1,7
Byte av tryggande	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Utgående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt</i>	<i>166,8</i>	<i>166,7</i>	<i>166,8</i>	<i>166,7</i>

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 19 Långfristiga skulder				
Ingående låneskuld	122,8	148,1	274,1	296,4
Nyupplåning	30,0	64,0	30,0	64,0
Årets amortering	-5,2	-4,3	-7,3	-7,3
Ökning/minskning av kortfristig del	0,6	1,4	-0,4	1,4
Summa	148,1	209,2	296,4	354,5
<i>Kreditgivare</i>				
Kommuninvest	148,1	209,2	296,4	354,5
Summa	148,1	209,2	296,4	354,5
Övriga uppgifter kring låneskulden				
Genomsnittsränta, %	1,94	2,24	2,16	2,36

Genomsnittlig räntebindningstid

Intervall	Genomsnitt ränte- bindning	Räntebindning aktuell skuld SEK
0-1 år	0,18 år	71 602 500
1-2 år	1,68 år	89 737 500
2-3 år	2,23 år	27 500 000
3-4 år	3,71 år	24 000 000
4-5 år		
Total		212 890 000

Låne nr	Aktuellt lånebelopp	Amortering helår	Aktuell ränta	Slutdatum
108532	11 152 500	530 000	0,940%	2025-05-12
115603	12 187 500	250 000	0,380%	2026-11-12
139105	8 700 000	1 000 000	0,470%	2026-11-12
134108	8 900 000	800 000	0,540%	2026-11-12
130677	2 600 000	500 000	0,390%	2027-11-19
143658	10 400 000		1,443%	2027-03-08
51868	10 000 000		3,187%	Tillsvidare
56648	12 500 000	200 000	2,954%	Tillsvidare
153029	15 000 000		3,315%	2025-01-27
156143	30 000 000		3,380%	2026-08-12
156170	12 500 000		3,436%	2027-03-15
164340	20 000 000		3,909%	2025-04-16
165014	11 100 000		3,570%	2026-09-30
166469	20 000 000		3,250%	2026-09-30
169665	3 850 000	400 000	2,311%	2027-09-15
171728	24 000 000		2,419%	2028-10-04
	212 890 000	3 680 000		

Pajala kommun har en spridning på de långfristiga lånen. Förfalldatumen infaller mellan år 2025–2028. Under 2025 kommer kommunen behöva omsätta 3 nya lån. Man lånar upp nettoskulden dvs den aktuella skulden vid förfalldatomet.

Uppgifterna kommer från Kommuninvest.

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 20 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	42,3	35,2	47,8	43,0
Arbetsgivaravgifter och skatter	12,4	12,4	12,9	12,8
Moms	1,1	1,3	1,7	2,3
Upplupen pensionskostnad, individuell del	13,7	10,4	13,8	10,4
Upplupna timlöner inkl. sociala avgifter	5,5	5,9	5,5	5,9
Pågående projekt	5,4	4,0	5,4	4,0
Semesterlöneskuld inkl. sociala avgifter	22,0	23,0	23,3	24,5
Särskild löneskatt, slutlig skatt	2,8	6,5	2,8	6,6
Förutbetalda skatteintäkter, slutavräkning	0,0	1,5	0,0	1,5
Förutbetalda intäkter	8,0	7,6	8,0	10,2
<i>Varav Statsbidrag utökad bemanning ssk säbo</i>		<i>0,7</i>		<i>0,7</i>
Upplupen räntekostnad	0,4	0,5	0,9	0,9
Övriga upplupna kostnader	12,8	10,6	14,2	12,6
Kortfristig del av långfristiga skulder	5,1	3,7	8,1	6,7
Pajala Värmeverk AB	1,0	4,0	1,0	4,0
Pajalabostäder AB	1,1	2,4	5,6	2,4
Övrigt	0,7	0,3	0,7	0,3
Avgår eliminering			-6,4	-3,2
Summa	134,3	129,3	147,7	144,7

	Kommunen 2023	Kommunen 2024	Koncernen 2023	Koncernen 2024
Not 21 Övriga ansvarsförbindelser				
Borgen för egna hem	0,3	0,2	0,3	0,2
Pajalabostäder AB	120,8	119,8	120,8	119,8
Pajala Värmeverk AB	30,4	28,5	30,4	28,5
Pajala Hockeyförening	0,8	0,2	0,8	0,2
Summa	152,3	148,7	152,3	148,7

Pajala kommun har i januari 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2015-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråkande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Pajala kommuns

ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2024-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 601 095 707 587 kronor och totala tillgångar till 603 916 952 803 kronor. Kommunens andel av den totala förpliktelserna uppgick till 399 466 752 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 401 122 189 kronor.

Upplysning om särredovisning

Pajala kommun har upprättat en särskild redovisning enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:42) Redovisningen finns som en separat bilaga till årsredovisningen.

Upplysning om kostnad för räkenskapsinformation

Pajala kommuns kostnad för räkenskapsrevision 2024 uppgår till 234 000 kronor.

Driftredovisning

Mkr	Utfall 2024	Budget 2024	Avvikelse mot budget	Utfall 2023
Kommunfullmäktige, revision, valnämnd och överförmyndarnämnd	-3,3	-2,6	-0,8	-3,4
Kommunstyrelsen	-145,0	-142,7	-2,3	-145,9
Kommunstyrelsen	-5,2	-3,0	-2,2	-3,6
Kommunledningsförvaltning	-64,8	-65,3	0,6	-69,2
Teknik och service	-75,0	-74,4	-0,6	-74,4
Socialnämnden	-260,2	-225,1	-35,0	-231,2
Barn- och utbildningsnämnden	-115,9	-113,9	-2,0	-119,9
Bygg- och miljönämnden	-4,3	-4,8	0,5	-3,4
Lapplands kommunalförbund	-38,7	-38,3	-0,4	-37,6
Summa nämnder	-567,4	-527,4	-40,0	-536,3
Pensioner	-23,3	-24,4	1,1	-28,1
Fastighetsförsäljning	-0,3	0,0	-0,3	-0,2
Övrig finansiering	0,0	-0,4	0,4	0,0
Kapitaltjänst finansiering	-3,4	-6,5	3,1	-3,4
Summa finansiering	-27,0	-31,3	4,3	-31,6
Avgår kapitaltjänst	27,2	30,6	-3,4	22,1
Kostnader exklusive kapitaltjänst	-567,1	-528,0	-39,1	-545,8
Avskrivningar	-19,5	-21,3	1,8	-18,4
Verksamhetens nettokostnad	-586,6	-549,3	-37,3	-564,3
Skatteintäkter	328,2	328,0	0,2	322,0
Statsbidrag	227,5	225,1	2,3	214,7
Finansiella intäkter	5,1	2,5	2,6	5,1
Finansiella kostnader	-6,2	-4,2	-2,0	-5,6
Netto	-32,0	2,1	-34,1	-28,0

Kommunens driftsresultat

Kommunen hade för år 2024 en målsättning om att resultatet ska vara 2,1 mkr vid årets slut och resultatet blev -32,0 mkr, vilket är en negativ avvikelse om 34,1 mkr. Nämnder och sektorer redovisar ett samlat underskott om -40,0 mkr. Läs mer om nämndernas avvikelser i förvaltningsberättelsen samt i verksamhetsberättelserna. Skatteintäkter, statsbidrag samt finansiella intäkter visar tillsammans ett överskott med 3,2 mkr.

Investeringsredovisning

Tkr	Utgifter från projektens start			Varav: årets investering		
	Beslutad to- tal	Ack.	Avvi- kelse	Bud- get	Utfall	Avvi- kelse
	utgift	utfall				
STAB						
Stab IT	500	310	190	500	310	190
Bredbandsutbyggnad	3 000	554	2 446	3 000	554	2 446
Räddningstjänsten	200	298	-98	200	298	-98
Flyget	500	1 428	-928	500	1 428	-928
Flyget fas 2	7 000	0	7 000	7 000	0	7 000
Flyget utrikeshall	1 300	-3 495	4 795	1 300	-3 495	4 795
Delsumma	12 500	-906	13 406	12 500	-906	13 406
TEKNIK OCH SERVICE	13 900	11 255	2 645	13 900	11 255	2 645
Korpilombolo utebad	500	500	0	500	500	0
Fastigheter	4 350	5 688	-1 338	4 350	5 260	-910
Bergvärme Tallgården	8 000	8 197	-197	8 000	8 197	-197
Badhus	80 000	0	80 000	20 000	0	20 000
Delsumma	106 750	25 641	81 109	46 750	25 212	21 538
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN						
Inventarier	500	512	-12	500	512	-12
SOCIALNÄMNDEN						
Digitalisering	500	0	500	500	0	500
Inventarier	600	0	600	600	0	600
Delsumma	1 100	0	1 100	1 100	0	1 100
Summa färdigställda investeringar	120 850	25 248	95 602	60 850	24 819	36 031

Pågående investeringar tkr	Utgifter från projektens start			Varav: årets investering		
	Beslutad to- tal	Ack.	Avvi- kelse	Bud- get	Utfall	Avvi- kelse
	utgift	Utfall				
Flytt fiberkabel		1 749			5	
Bredband Peräjävaara, Kengis		587			587	
Centrumupprustning gator och vägar Pajala		-2 119			159	
Centrumupprustning vatten och avlopp Pajala		45			0	
Avloppsreningsverk Pajala		1 573			1 573	
Reservvattentäkt Junosuando		18			18	
Summa pågående investeringar	0	1 853	0	0	2 341	0
SUMMA INVESTERINGSREDOVISNING	120 850	27 100	95 602	60 850	27 160	36 031

Färdigställda projekt

Pajala kommun har totalt aktiverat 25,2 mkr år 2024 för färdigställda investeringar. Av denna summa hör 24,8 mkr från 2024 års investeringar. Budget för året var 60,9 mkr.

Inom kommunalteknik har kommunen investerat i renhållning 4,3 mkr, ledningsnät 2,9 mkr och vatten- och avloppsreningsverk samt pumpstationer 2,6 mkr, gator och vägar 0,5 mkr, vägbelysning 0,5 mkr, kost och hygien 0,2 mkr, fritid och service 0,1 mkr samt parker och rastplatser 0,1 mkr.

Investeringar i kommunens fastigheter uppgår till 5,3 mkr och bergvärme Tallgården till 8,2 mkr. Kommunen har investerat 0,5 mkr i utebad i Korpilombolo.

Räddningstjänsten och barn- och utbildningsnämnden har investerat i inventarier med 0,3 mkr respektive 0,5 mkr.

Årets investeringar på Pajala flygplats uppgår till 1,4 mkr.

Pågående investeringar

Pågående investeringar uppgår till 2,3 mkr, varav 1,6 mkr avser avloppsreningsverk Pajala, 0,6 mkr bredbandsutbyggnad i Peräjävaara och Kengis, samt 0,2 mkr centrumupprustning gator och vägar Pajala.

Ord och begrepp

Aktieägartillskott kan vara villkorade eller ovillkorade och är ett sätt för aktieägare att öka det egna kapitalet i ett aktiebolag genom kapitaltillskott eller genom tillskott av egendom.

Aktualiseringsgrad visar hur stor andel av de anställdas pensionsgrundande anställnings uppgifter är uppdaterade.

Anläggningstillgångar är tillgångar som ska användas för en längre tidsperiod, till exempel fastigheter, byggnader och tekniska anläggningar, maskiner värdepapper

Ansvarsförbindelse är en upplysning till balansräkningen över ekonomiska åtaganden som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen.

Avskrivningar är planmässig värdeminskning av anläggningstillgångar för att fördela anskaffningskostnaden över tillgången beräknade nyttjandeperiod.

Avsättning är de betalningsförpliktelser som är säkra eller sannolika till sin existens, men där det finns en osäkerhet om beloppets storlek eller tidpunkten för betalning, till exempel avsättning för pensioner.

Balanslikviditet är likviderbara omsättningstillgångar satt i relation till de kortfristiga skulderna. Den visar betalningsberedskapen på kort sikt, dvs förmåga att betala de kortfristiga skulderna.

Balansräkning visar den ekonomiska ställningen vid årets slut uppdelad på tillgångar (anläggnings- och omsättningstillgångar) och eget kapital. Avsättningar och skulder (lång- och kortfristiga skulder).

Bokfört värde är det värde som en tillgång är upptagen till i bokslutet.

Driftredovisningen redovisar kostnader och intäkter för den löpande verksamheten, fördelat per nämnd/styrelse.

Eget kapital är totala tillgångar minus avsättningar och skulder (nettoförmögenhet).

Extraordinära intäkter/kostnader saknar tydligt samband med ordinarie verksamhet, är av sådan art att det inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till väsentligt belopp.

Finansiella intäkter/kostnader avser kostnader och intäkter för räntor på in- och utlåning, utdelningar mm.

Finansnettot är finansiella intäkter minus finansiella kostnader.

Förvärvsmetod innebär att anskaffningsvärdet för aktierna minskar bolagets egna kapital varefter intjänat kapital räknas in i den sammanställda redovisningen.

Investeringsredovisning redovisar intäkter och kostnader för årets nettoinvesteringar i till exempel fastigheter, anläggningar, maskiner och inventarier. Tillgångarna är avsedda att användas under en längre period.

Jämförelsestörande poster avser händelser eller transaktioner som inte är extraordinära men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder samt vid jämförelser mellan olika kommuner.

Kassaflödesanalysen beskriver betalningsflödet uppdelat på löpnade-, Investerings- och finansieringsverksamhet. Den mynnar ut i förändring av likvida medel.

Kortfristiga fordringar och skulder har en förfallotid på mindre än ett år från balansdagen.

Likvida medel består av kontanter, banktillgodohavande mm.

Långfristiga fordringar och skulder har en förfallotid på mer än ett år efter balansdagen.

Löneskatt är skatt på pensionsförmåner till anställda.

Obeskattade reserver har till syfte att jämna ut skattebelastningen mellan goda och dåliga år. De utgörs av fond-avsättningar och skattemässiga avskrivningar över plan.

Omsättningstillgångar är tillgångar som förväntas innehas under en kort tid, exempelvis kundfordringar, skattekonto och momsfordran. Tillgångarna kan snabbt omställas till likvida medel.

Periodisering (förutbetalad och upplupen) innebär en fördelning av kostnader och intäkter på den redovisningsperiod till vilken den hör.

Resultaträkning sammanfattar årets intäkter och kostnader och därmed förändringen av kommunens eget kapital, d v s årets resultat,

Rörelsekapital är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder.

Sammanställd redovisning ger en ekonomisk helhetsbild av kommunen och de olika juridiska personerna (bolag) i vilka kommunen har ett betydande inflytande.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige genomförde sju beslutande sammanträden totalt under året och 139 protokollförda beslutsparagrafer behandlades. Besluten som fattats omfattar bland annat val till de olika styrelserna och nämnderna, nomineringar av nämndemän samt revisorer.

Kommunfullmäktige beslutade i juni att avstyrka ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och entlediga kommunstyrelsen i sin helhet vilket var i enlighet med revisorernas rekommendation. Kommunfullmäktige beslutade därefter att i juli anta nya ordinarie ledamöter såväl som ersättare till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige har även under året bland annat beslutat att Pajala kommun ska ingå i gemensam nämnd för personer med funktionsnedsättning mellan kommunerna och Region Norrbotten. Kommunfullmäktige har även beslutat att Pajala kommun ska ansluta sig till de nya artiklarna i CEMR-deklarationen.

Överförmyndare

Under 2023 har det genomfördes stora förändringar inom Överförmyndarverksamheten. Beslutet om att Överförmyndarverksamheten framgent kommer att slås ihop med Gällivare och Jokkmokks kommun, då med Gällivare kommun som framtida värdkommun för arbetet, var ett beslut som verkställdes Oktober/November 2023. Verksamhetsövergången genomfördes dock inte förrän i maj 2024. Pajalas överförmyndarverksamhet sköts nu från Gällivare, och inga anställda finns längre i Pajala kommunhus.

Nämnden har även under 2024 haft stora svårigheter att rekrytera ställföreträdare, och denna svårighet bedöms inte bli bättre. Detta orsakar långa väntetider, under vilka som människor i behovssituation riskerar att försättas i allvarigare ekonomisk situation än vid ansökningstillfället. Det ska också framföras att det finns en tydlig risk när verksamheten utgår från Gällivare kommun att våra ställföreträdare känner sig åsidosatta i sina ärenden, och att handläggnings och andra relaterade processer dröjer märkbart längre, vilket får en effekt för såväl våra brukare som för våra invånare i kommunen.

Risker och utmaningar kvarstår, och utifrån den demografiska situationen ser man att dessa risker inte kommer mildras eller minska de närmaste åren - snarare tvärtom. Detta förutsätter ett tätt samarbete med Gällivare för att se till att våra ärenden och våra ställföreträdare inte upplevs åsidosatta, utifrån konsekvenserna detta kan få.

Valnämnd

Valnämnden har genomfört fem sammanträden under 2024 samt genomfört ett EU-val. Valnämnden redovisar ett underskott på 0,2 mkr vilket främst beror av personalkostnader kopplat till valen.

Revision

I KF 2024-11-25 §126 beviljades revisionen en tilläggsbudget på 350 tkr för 2024 vilket motiverades av utökat granskningsbehov. Trots tilläggsbudgeten redovisar revisionen ett underskott på 0,2 mkr.

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Kommunfullmäktige	0,0	-0,5	-0,5	-0,6	0,1	-0,4
Revision	0,0	-1,4	-1,4	-1,2	-0,2	-0,8
Valnämnd	0,2	-0,7	-0,5	-0,3	-0,2	-0,0
Överförmyndare	0,1	-1,0	-0,9	-0,8	-0,1	-2,1
Summa kommunfullmäktige	0,3	-3,6	-3,3	-2,9	-0,4	-3,3

Kommunstyrelsen

Vad gör kommunstyrelsen?

Kommunstyrelsen har, förutom egen politisk verksamhet, ett helhetsansvar för kommunens utveckling med övergripande uppgifter i fråga om samordning, ledning och uppföljning. Inom kommunstyrelsen, organiserat i kommunledningsförvaltningen, finns kommunledning och kommunkansliet, HR, ekonomi, IT, strategisk utveckling, kultur och minoritet, säkerhet och kris, Pajala flygplats samt räddningstjänsten.

Under kommunstyrelsen finns även teknik och service som består av enheterna fritids- och ungdomsverksamhet, kost & hygien, kommunalteknik (VA, renhållning, vägar) samt verksamhetsfastigheter. Verksamhetsfastigheter sköts via ett uppdragsavtal av det kommunala fastighetsbolaget Pajala Bostäder.

Hänt i verksamheten år 2024

Kommunledningsförvaltningen

Stödfunktionerna

Kommunchefen slutade sin anställning i april månad och tills vidare har ekonomichefen gått in som tillförordnad kommunchef.

Under våren har ett EU-val genomförts vilket belastat kanslifunktionen både personellt samt ekonomiskt. Två pensionsavgångar har skett och endast en har återanställts.

Under våren 2024 genomfördes den årliga löneöversynen. I år varslade Kommunal och Vårdförbundet om stridsåtgärder. Vad avser Kommunal utlöstes inte deras stridsåtgärder och inom Vårdförbundets avtalsområde blev inte Pajala kommun föremål för stridsåtgärder, utan centrala parter kom överens om nytt avtal från och med 28 juni. Genomsnittliga löneökningar i kommunen uppgick till 3,46 procent. Vidare har ledarhalvdagar återinförts under året.

Hög arbetsbelastning tillsammans med vakanta tjänster/ej tillsatta vikariat inom stödfunktionerna har inneburit minskat stöd till cheferna och till den politiska organisationen åtminstone inom vissa områden och tidsperioder.

IT-avdelningen haft ett flertal projekt inom Pajala stadsnät i samband med ombyggnation av elnät samt ombyggnation av vägen mellan Autio-Peräjävaara och Junosuando. Mycket gjordes redan år 2023 men vi har

haft restpunkter som hanterats under barmarkssäsongen 2024. Vi bygger även ut fibernätet i Lovikka som startades 2023 och fortsatt 2024. På grund av vägombyggnationen har även Vattenfall flyttat elledningarna. Eftersom vi har opto som hänger i stolparna har även vi påverkats av flytten. Vidare pågår arbetet med den nya cybersäkerhetslagen NIS2.

Strategisk utveckling

Avdelningen strategisk utveckling har arbetat med fyra större detaljplaner.

Sahavaara: Gruvans fortsatta expansion och utökning. Autio: Nytt bostadsområde i Autio med ca 15 villatomter i vattennära läge.

Teurajärvi: Sågens fortsatta expansion och utökning. Sandmagasinet: Detaljplan för utvidgning av gruvans sandmagasin som vunnit laga kraft.

Vidare så har arbetet med att stötta näringslivet fortsatt med företagsbesök samt näringslivsträffar. En satsning tillsammans med Kaunis Iron och bostadsbyggande har inletts och avdelningen har deltagit på Business Arena i syfte att visa på möjligheterna i Pajala och locka bostadsbyggare att investera i bygden. Serviceplanen har reviderats i samverkan med näringslivet. Pajala kommun har i senaste mätningen en arbetslöshet på 2,2 % och lägst i landet men för att möta upp näringslivets samt kommunens behov av kompetens så är bostadsbyggande av yttersta vikt. Pajala visar på ett positivt inflyttningsnetto Q3 på ca 20 personer och får sin bästa placering i ranking av lokalt företagsklimat på 10 år.

Kultur och minoritet

Kulturskolan innehar 4,4 tjänster fördelat på 7 personer. Av dessa är 0,2 tjänster finansierat av Kulturrådet i två olika projekt. Arbetslaget består av pedagoger och lärare inom musik, dans, teater, film och ljud och ljus. Kulturskolan erbjuder kurser inom dans, teater, musik, film och scenteknik och når med detta ca 180–200 elever. 35% av kommunens 6–16-åringar deltar i kulturskolans verksamhet. Många är aktiva i flera kurser. Kulturskolan är sedan år 2022 avgiftsfri för deltagarna. Under höstterminen 2024 har vi på grund av besparingar haft några kurser vilande.

Kultur- och minoritetsavdelningen har tidigare under året signalerat att verksamheten måste minskas för att uppnå en budget i balans. Åtgärder som vidtagits är nerdragning av öppettider i Pajalas bibliotek samt

neddragning av kurser på Kulturskolan. Extern finansiering i form av ex statligt stöd från Kulturrådet (författarbesök, inköp av material, utvecklingsarbeten m.m.) har varit helt avgörande för att kunna bedriva verksamhet utöver basverksamheten.

Pajala flygplats

En ny verksamhetsansvarig har tillsatts den 1 maj. Intäkterna har ökats i form av höjning av priser samt haft mer besökande trafik än tidigare år som genererat intäkter i form av platshyror, landningsavgifter, extra öppethållande osv.

Räddningstjänsten

Räddningstjänsten har under perioden januari-augusti hanterat 69 händelser totalt. Det är betydligt fler än föregående år, som då var 46 händelser under samma period. Dock har vi sluppit omfattande skogsbränder i sommar. 30 personer i kommunens verksamheter har utbildats av räddningstjänsten i grundläggande brandskydd. 60 personer har utbildats i HLR av räddningstjänsten. 12 personer har utbildats i rollen som brandombud i kommunens verksamheter. Vidare har HLR-utbildningar genomförts och där har kommunens verksamheter utbildat egna instruktörer för att få snabbare kunskapsspridning. Tillsyner enligt LSO (Lagen om skydd mot olyckor) och LBE (Lagen om brandfarlig vara) har räddningstjänsten genomfört på 15 anläggningar.

Arbetsmarknad och integration

Enheten har under året arbetat med flyktigmottagande. Enheten har också arbetat med individer som står långt från arbetsmarknaden i samarbete med individ- och familjeomsorgen, arbetsförmedlingen samt arbetslivsresurs. Enheten bedriver även verksamhet inom ramen för KAA, kommunalt aktivitetsansvar.

Vidare har enheten öppnat mötesplats för ökad integration med språkcafé i samverkan med Röda Korset. Arbetet med folkhälsan i Pajala kommun sker i samverkan med regionen. Vidare har det utbildats i första hjälpen för psykisk hälsa samt i samverkan med Hej Hemby genomförts aktiviteter som motverkar ensamhet. Det har beviljats integrationsmedel från Länsstyrelsen för utbildningsinsatser i samverkan med länet kring integration.

Teknik och service

Kost och hygien

Kostverksamheten har nytt livsmedelsavtal from 2024-04-01. Livsmedelspriserna har haft en relativ

normal kostnadsökning under perioden, vissa livsmedel exempelvis kaffe och potatis som är stora produkter har stigit kraftigt i pris under året.

Centralköket i Pajala har under våren påbörjat leverans av mat till Rönngården äldreboende i Tärendö vilket gör att kostverksamheten i Pajala, Tärendö och Korpilombolo nu lagar mat till samtliga särskilda boenden i Pajala kommun.

Den stora utmaningen framöver är att rekrytera ny personal då 3–4 pensionsavgångar är på gång närmaste året, främst bland kockar som är en svårrekryterad yrkesgrupp. Fortsatt arbete med att stärka upp krisberedskapen för kostverksamheten kommer pågå under kommande år.

Fritid och service

Under 2024 så har verksamheten arbetat med förbättringar av rutiner på badhuset för att skapa en bättre arbetsmiljö och verksamhet. På grund av haveri på reningsanläggning och ventilation så var badhuset stängt en bit in i februari. Under 2024 så avslutade en personal sin anställning och personalstyrkan har minskats från tre till fyra personal vilket inneburit att allmänna öppettider minskat samt att verksamheten är mer sårbar vid frånvaro. Sportoteket har flyttats från slussens lokaler in i badhuset och sköts numera av badhuspersonalen. Fritidsenheten har arbetat tillsammans med föreningar för att få till ett bättre utbud på fritiden, ett utegym fanns på plats i Tärendö under en månad juli-augusti. I övrigt har verksamheten arbetat med att tillhandahålla god service kring sporthallar och badhus för en förbättrad upplevelse för medborgare.

För vaktmästeriet har antal ärenden varit många då det varit för- och efterarbete efter renoveringar av skolor och flytt av verksamheter som krävt mycket resurser.

Under 2024 har snickarna arbetat på olika projekt inom VA. Snickarna har även under 2024 tagit på sig installationer av digitala lås för Tärendö hemtjänst för att frigöra personalen till sitt grunduppdrag. Det finns utmaningar med att många bostadsanpassningar kräver hantverkare med kompetens inom VVS eller elinstallation vilket ställer krav på flexibilitet, anpassning och samordning för att det ska bli bra flytt vid bostadsanpassningar. Här förs kontinuerlig dialog med Bygg och miljö kring ärenden och rutiner för att förbättra service.

På parker och rastplatser har ett nytt grönyteavtal upphandlats för 2024 där Pajala hockey hade det vinnande anbudet. Det finns en underhållsskuld när det

kommer till kommunens egna tomter som hade behövs gallras för att göras mer attraktiva. Eftersom det inte finns någon personal som arbetar inom parker och rastplatser innebär även det en minskad flexibilitet där mindre åtgärder kan ta lång tid att få utförda av entreprenörer. Snickarna har genomgått röjsågsutbildning för att kunna utföra arbeten inom parker och rastplatser under vår, sommar och höst.

Gator och vägar

Underhåll av vägnätet har minimerats under lång tid, vilket resulterar i ökande skador såsom potthål, krackeleringar, sprickor och bärighetsproblem. Fördröjda åtgärder leder till ökade kostnader. Under året har fem enskilda vägar, som tidigare var i kommunal drift men ej berättigade till statsbidrag, överlämnats till de enskilda väghållarna. Överlämningen överklagades till förvaltningsrätten, men Pajala kommun fick rätt i sak, verksamheten inväntar att dom ska vinna laga kraft. Bidrag till privat utfartsväg har upphört. Kommunen sköter fortsatt drift av ett antal enskilda vägar som erhåller statsbidrag.

Ett nytt driftsavtal för vinter- och barmarksunderhåll upphandlades och trädde i kraft i maj 2024.

För vägbelysning har luftledningarna i Kirnufjärvi, Kuusilaki och Peräjävaara ersatts med markkabel, vilket förväntas minska driftkostnaderna genom att reducera risken för avbrott orsakade av snölast och hängande trädgrenar. Dessa anläggningar är förberedda för mätning, med undantag för mätarmonteringen. Ombyggnationer har genomförts för att ta ned kritisk utrustning, vilket förenklar felsökning och avhjälpning. Drifteffektivisering har uppnåtts genom inventering och dokumentation av belysningsbeståndet för uppdatering av kartunderlag.

Renhållning

Våren 2024 anlände verksamhetens nya lastväxlare och slamsäsongen har gått bra. Den 1 januari övertog kommunen ansvaret för insamling av förpackningsavfall från privatpersoner, flerbostadshus samt samlokaliserade verksamheter. Övergången blev turbulent fram för allt när det gäller återvinningsstationerna men i mars månad hade avtalad entreprenör arbetat av och kommit in i arbetet. Flerbostadshusen sköter verksamheten i egen regi och det har fallit väl ut ekonomiskt där bidrag täcker verksamhetens kostnader. Ca 60% av flerbostadshusen inom kommunen är anslutna och har fastighetsnära insamling av förpackningar. Detta är väldigt positivt och verksamheten kommer jobba för att fler utanför centralorten ska ansluta sig.

Ett intensivt arbete har skett för anpassning av verksamheten mot framtida krav; insamlingsutredning har genomförts och fullmäktige beslutade under 2024 att framtida insamling ska ske med tvåfackskärl (4 per hushåll), avfallsföreskrifter har reviderats samt taxa som antogs i slutet av 2024. Under året inleddes även arbetet med att ta fram en ny avfallsplan. Arbetet kommer fortgå under 2025 och beräknas träda i kraft 1 januari 2026.

Ett intensivt arbete har pågått med ÅVC+ projektet, som beräknas invigas under andra kvartalet 2025. Projektet har försenats av flera orsaker, större markåtgärder än planerat, lång handläggningstid för kameratillstånd och behovet av att göra en ändringsanmälan för miljöfarlig verksamhet.

VA

Under 2024 har verksamhetsområdet i Sattajärvi utökats och ett antal nyanslutningar har anslutits till det kommunala VA-nätet. Thomanjennys pumpstation i Tärendö har bytts ut samt att ett nytt vattenverk i Aittamaa i Tärendö har uppförts. I Saittarova har en markbädd bytts ut, en har avvecklats och kunderna har kopplats på nätet via ett LTA (lätt trycksatt avlopp) system.

I Junosuando har ledningsnätet längs Solvägen bytts ut till viss del eller relainats, väg restaureras under 2025. Utbyggnation ledningsnät längs Södra byavägen i Kangos fortgår och allt VA beräknas klart under 2025 och väg under 2026.

Entreprenaden av nytt reningsverk i Pajala C fortgår och provdrift pågår, i väntan på godkänd slutbesiktning och övertag.

Arbete har pågått med VA-plan, vattentjänstplan, revidering av befintliga verksamhetsområden samt VA-taxa, vattenskyddsområde Pajala samt Kainulasjärvi. Samtliga kommer att lyftas för beslut under 2025.

Under 2024 har ett större försäkringsärendet hanterats vilket innebar kostnader som inte budgeterats för, skada berodde på ett fel på kommunens ledningsnät. Inför 2025 beräknas ytterligare två försäkringsärenden hanteras, oklart vilken kostnad detta innebär. Underhållsskulden på VA ökar markant och framgent kan vi vänta oss ett ökat antal försäkringsärenden som kostar stora summor pengar och inte minst skapar skador för enskilda.

Fastigheter

Året började med vattenskadorna och ytskiktsproblemet på skolan i Korpilombolo vilket har åtgärdats.

Markåtgärder för att förhindra vatteninträngning i källare kvarstår eftersom pengar saknas. Kostnaderna för åtgärderna på kommunhuset vid årsskiftet 2023/2024 har även spillt över till 2024 med ca 0,8 mkr. Det generella underhållsbehovet har inte kunnat hanteras under året eftersom stora delar av budgeterade medel för investeringar, underhåll och reparationer var förbrukad och resultatet för helår blev beräknat till underskott. Ökade kostnader för reparationer är en indikation på förbrukat underhåll och bara tom augusti månad har vi reparationskostnader för 1,7 mkr och som var växande. Reparationerna avser främst tak, VA, el, hissar, vattenskador och storköksutrustning men även myndighetskrav såsom brandlarm som var och är för gamla och kräver utbyte för att fortsättningsvis gälla. Detta förorsakar arbetsmiljöproblem för verksamheterna och störningar på pågående verksamheter.

De stora underhållsbehoven är främst skolorna som alla är över 60 år gamla och slitna både in- och utvändigt. I de tekniska installationer som finns är den tekniska livslängden förbrukad vilket kommer att belasta reparationer och akut avhjälpande med stora kostnader som följd. Dessutom konstaterades fuktskador och linoleummattor på Tärendö centralskola på samma sätt som Korpilombolo skola och åtgärderna påbörjades i december vilket även spiller över på verksamhetsfastigheters budget för 2025. Detta skapar avbrott i verksamheterna och växande arbetsmiljöproblem i förlängningen eftersom åtgärderna inte kan planeras på grund av för lite pengar till underhåll.

Upphandlingen av bergvärmeanläggning till Tallgården i Korpilombolo är färdigställd i början av oktober och har sparat 187 705 kWh från oktober till december 2024 jämfört med 2023 vilket motsvarar ca 0,2 mkr i minskad utgift för el. Detta visar att beräknad besparing och pay off blir mest troligt bättre än beräknat 0,5 mkr per år. Ny ventilationsanläggning har installerats i centralköket eftersom den gamla var förbrukad. Den nya anläggningen är drifttagen samt fungerar mycket väl med förbättrad värmeåtervinning.

År 2024 har belastats i början av året med stora kostnader på en redan låg budget vilket inneburit att hålla med alla utgifter under resten av året och detta har genererat akuta reparationer och oplanerade kostnader som följd. Mycket kraft och engagemang har under slutet av året varit att hjälpa till med diverse utredningar och kostnadsbedömningar till verksamheter och politik i en strävan att få balans på utgifterna. Detta har och är svårt för verksamhetsfastigheter med

en budget som är oförändrad sedan år 2021 med alla kostnadsökningar som drabbats genom åren och ett eftersatt underhåll som inte går att jobba i kapp med rådande investeringsram. Om budgeten ska räcka till hela beståndet måste budgeten och investeringsramen öka eller beståndet minska.

Ekonomi

Kommunledningsförvaltningen redovisar ett underskott med -1,6 mkr. Kommunövergripande visar ett underskott med -3,5 mkr, då kostnader för semester-, ferie-, uppehåll- och övertidsskuld inklusive sociala avgifter överstiger budget med 1,8 mkr. Inom kommunövergripande ligger också kostnader för kollektivtrafik som överstiger budget med 1,1 mkr. Kommunstyrelsen visar ett underskott med -2,2 mkr varav 1,6 mkr är hänförligt till kostnader för politiska sammanträden. IT visar ett underskott med -1,1 mkr vilket förklaras av de ökade licenskostnaderna som är en konsekvens av förberedelse för NIS2. Kommunledningen redovisar ett underskott på -0,9 mkr vilket till hälften förklaras av underskott på personalkostnader men därutöver finns bland annat rekryteringskostnader för tjänsten som kommunchef. Administrativt stöd redovisar underskott på -0,7 tkr. Personalkostnaderna bidrar med ca 0,2 mkr då bland annat personalomsättning medför extra kostnader. Räddningstjänsten redovisar underskott med -0,4 mkr. Personalkostnader står för övervägande del då året inneburit många larm. Arbetsmarknad och integration redovisar sammantaget ett överskott på 1,4 mkr vilket beror på externa intäkter. Även kulturavdelningen redovisar sammantaget ett överskott på 0,2 mkr. Tack vare extra intäkter från Transportstyrelsen redovisar även Pajala flygplats ett överskott på 4,8 mkr i förhållande till budget. Strategisk utveckling visar ett överskott med 0,3 mkr och ekonomi- och HR-avdelningarna överskott på 0,2 mkr vardera. Detta beror på ej tillsatta tjänstledigheter under året samt att medarbetare slutat utan att nyrekrytering skett.

Teknik och service visar ett underskott med -0,6 mkr. Verksamhetsfastigheter står för majoriteten av underskottet som delvis balanseras upp av ett överskott mot budget inom kommunaltekniks verksamheter. Kommunalteknik har under året drabbats av en del oförutsedda kostnader, såsom försenad leverans av vattenmätare och en försäkringsskada. I och med detta har verksamheten varit tvingad till kraftiga åtgärder för att minska belastningen på ekonomin. Detta har resulterat i att nödvändiga åtgärder inom VA och kollektivet ej kunnat genomföras. Gator och vägar har dragits med en lång vintersäsong och trots lite snö under hösten har kostnader legat kvar då man behövt sanda

samt avjämna mer än vanligt som effekt av växlande väderlek. Resultatet balanseras upp något av externa intäkter. I början av 2024 övertog kommunen ansvaret för insamling av förpackningsavfall från åvs samt flerbostadshus. Då man ej vetat omfattningen av detta uppdrag har återhållsamhet gällt under hela året, samt att det funnits en osäkerhet i om ersättning från Naturvårdsverket skulle komma att täcka kommunens

kostnader för hantering. Inför 2025 vet vi nu mer om uppdragets omfattning och kan planera för utförande och användande av resurser på ett bra sätt. Kost och hygien samt fritids- och ungdomsverksamhet visar överskott mot budget med 0,4 mkr vardera, då enheterna inte tillsatt vakanta tjänster under året.

Verksamhetsberättelse

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Kommunledningsförvaltning						
Kommunstyrelsen	0,1	-5,2	-5,2	-3,0	-2,2	-3,6
Integration	2,5	-0,9	1,6	-1,1	2,7	1,7
Arbetsmarknad	0,5	-2,8	-2,4	-1,8	-0,6	-2,6
Flyktingmottagande	2,1	-1,5	0,5	1,3	-0,8	1,2
Räddningstjänst	0,4	-7,8	-7,4	-7,0	-0,4	-7,1
Ledning	0,0	-9,1	-9,1	-8,2	-0,9	-9,5
Administrativt stöd	0,1	-4,6	-4,6	-3,9	-0,7	-3,9
HR	0,1	-5,2	-5,2	-5,4	0,2	-5,4
IT	4,1	-10,8	-6,6	-5,5	-1,1	-5,1
Strategisk utveckling	3,1	-5,5	-2,4	-2,7	0,3	-5,7
Säkerhet	1,1	-1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunövergripande	0,2	-15,0	-14,8	-11,3	-3,5	-13,2
Ekonomi	0,8	-6,8	-6,0	-6,2	0,2	-5,4
Pajala flygplats	17,4	-19,9	-2,5	-7,3	4,8	-9,0
Kulturskola	1,1	-2,8	-1,7	-2,2	0,4	-2,0
Kultur	0,0	-4,4	-4,4	-4,1	-0,3	-3,2
<i>Summa kommunledningsförvaltning</i>	<i>33,7</i>	<i>-103,6</i>	<i>-69,9</i>	<i>-68,3</i>	<i>-1,6</i>	<i>-72,9</i>
Teknik och service						
Stab teknik och service	2,2	-5,2	-3,0	-3,7	0,7	-2,4
Kost och hygien	4,8	-28,8	-23,9	-24,3	0,4	-23,8
Gator och vägar	1,5	-15,7	-14,2	-13,5	-0,7	-13,8
Vatten och avlopp	18,1	-22,2	-4,2	-3,8	-0,3	-3,6
Renhållning	19,9	-19,2	0,8	0,3	1,1	-0,6
Fastigheter	12,0	-40,3	-28,3	-26,2	-2,1	-26,3
Fritids- och ungdomsverksamhet	0,3	-2,5	-2,2	-2,6	0,4	-2,5
<i>Summa teknik och service</i>	<i>58,9</i>	<i>-133,9</i>	<i>-75,0</i>	<i>-74,4</i>	<i>-0,6</i>	<i>-73,0</i>
Totalt kommunstyrelsen	92,6	-237,6	-145,0	-142,7	-2,3	-145,9

Socialnämnden

Vad gör socialnämnden?

Socialnämnden ansvarar över:

- Äldreomsorgen med särskilda boenden, korttidsboende och hemtjänst i ordinärt boende.
- Stöd och omsorg för personer med funktionsvariationer vilket omfattar insatser enligt LSS (Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) och SoL (Socialtjänstlagen). Socialförvaltningen har både grupp- och serviceboende, dagverksamhet samt personlig assistans.
- Individ och familjeomsorgen ansvarar för all myndighetsutövning och tar beslut om insatser enligt SoL, LSS, LVU (Lagen särskilda bestämmelser om Vård av Unga) och LVM (Lagen om Vård av Missbrukare i vissa fall), Föräldrabalken, Brottsbalken m.m. Besluten avser alla åldrar; barn, unga, vuxna och äldre.
- Hälso- och sjukvård för brukare som inryms inom lagstiftningen för HSL.
- Socialnämnden är skyldiga att erbjuda familjerådgivning, budget- och skuldrådgivning och ha en social beredskap för akuta ärenden framförallt för barnärenden och ärenden som avser våld i nära relation.

Hänt i verksamheten 2024

Förvaltningen förbereder sig för stora demografiska förändringar i Pajalas befolkningsstruktur som kommer att medföra betydande förändringar i behovligt sätt att arbeta med våra brukare och klienter men också att socialförvaltningen har behov av mer resurser för att klara det lagstadgade uppdraget. Pajala kommun är en av landets kommuner med högst andel äldre och färre i arbetsför ålder och statistik från SCB visar att den utvecklingen fortsätter att öka fram till år 2033. Det kommer att behövas nya lösningar vad gäller kompetensförsörjning och bemanning inom alla områden och yrkeskategorier. Det finns ett framtaget förslag från förvaltningen på nytt äldreboende då antalet äldre blir fler och med mer komplexa behov. Antalet brukare inom hemtjänsten har nästan fördubblats under år 2024. Att förbereda inför allt fler äldre med ett till max två större boenden där personalresurserna blir mer samlade på ett ställe oavsett ort. Digital välfärdsteknik behöver upphandlas i allt större utsträckning för att skapa trygghet för brukare och underlätta för personal.

Resultatet av demografiska förändringar med fler antalet äldre och allt färre i arbetsför ålder gör att socialförvaltningen får svårare för varje år att bemanna. Ny personal behövs dels att vi har höga pensionsavgångar och fler händer behövs när det blir fler ärenden. Därutöver har vi svårt att konkurrera med privata industrin och handel med högre löner. Det sammantaget har gjort att socialförvaltningen blir alltmer beroende av bemanningskonsulter och särskilt på undersköterskesidan för att kunna ge det lagstadgade omsorgsbehovet till brukarna.

De personalmässiga och strukturella utmaningar som förvaltningen står inför är utanför förvaltningens kontroll att inom ramen för nuvarande budget eller personalpolitik att lösa. Följaktligen kräver dessa politiska åtgärder, utan vilka förvaltningen bedömer att situationen kommer att förvärras. Det viktigaste är att behålla nuvarande personal och det förvaltningen ser är förutom höjd grundbemanning vid flera enheter är framför allt en synlig lönesatsning. Den höjda grundbemanningen är utifrån volymökning av äldre ärenden och där hemtjänstens ärenden har ökat stadigt under året och även att fler personer har behov av mer insatser. Regionen presenterar att eftersom äldre lever längre kommer fler kroniska sjukdomar, vilket i sin tur leder till behov av mer vård och omsorg från kommunerna. Under hösten 2024 beslutade socialnämnden om dubbel OB-ersättning för omsorgspersonal som ska träda i kraft den 1 januari 2025. Pajala är troligen den enda kommunen i landet (flera regioner har det) som har beslutat om det.

Året har präglats av det nya verksamhetssystemet Pulsen Combine som Norrbotten är unika med att alla kommuner har samma system. I samband med införandet verkställdes också det politiska beslutet som är taget år 2022 om debitering av avgifter enligt utförd tid i stället för som tidigare avgift enligt biståndsbedömd tid. Båda dessa sjösattes 1 maj. Pulsen Combine är ett nytt system och under pågående utveckling, vilket lett till mycket övertid i verksamheterna. Pajala hade inte avsatt extra resurser för införandet vilket flesta andra kommuner har gjort vid införandet så personalen på alla nivåer har gjort ett otroligt arbete. Arbetet med implementeringen kommer att fortgå under 2025. Fördelen som kommit med systemet är mer samverkan mellan kommunerna. Det finns kompetensnätverk där alla professioner ingår i olika nätverk och där erfarenheter byts. En annan fördel är

möjligheten till avtalssamverkan mellan kommunerna i framtiden där ett första möte har hållits i december 2024 med Norrbottenskommunerna.

Trygghetsboende startade under sommaren 2024 i Pajala med tio lägenheter som vid årsskiftet var 11 stycken. Tanken är att alla servicelägenheter i huset blir trygghetsboenden. Boendeformen trygghetsboende kräver att det ska finnas trygghetsvård i samma hus med aktiviteter alla årets dagar med minst två timmar per dag. Nattpatrull i Pajala C med tre tjänster kom i gång efter att semesterperioden tog slut i augusti. Anledningen till sen start var att det var svårt att rekrytera och beslutet var att inte starta enheten med bemanningskonsulter. För att underlätta togs beslut om att befintlig personal som sökte skulle få tjänstledigt för att prova på nattpatrullsarbetet. Nattpatrullen är stationerad på ett boende där dom vid icke besöks-tid i hemmen hjälper på boendet.

Konsulterna på IFO kom under 2022 där det till slut hade gått så långt att ingen fast personal fanns kvar på IFO och samtliga sju tjänster var vakanta. Fyra konsulter anställdes och ett mentorskapsprogram infördes i syfte att rekrytera personal och för att få en långsiktig lösning. Alternativet var annars fortsatt enbart konsulter då det inte gick att rekrytera personal. Mentorsprogrammet innebar att nyexaminerade hade mentorer under en sexmånadersperiod. I januari 2024 var två av sju tjänster besatta. I en mindre enhet med många olika slags uppdrag är det väldigt synligt att det inte är fullt bemannat, vilket lett till många konsulttimmar. Det ihop med en eftersatt verksamhet med ärenden som inte varit åtgärdade. Under året har verksamheten kunnat anställa ytterligare två socionomer samt verksamhetschef för IFO. Rekryteringsarbetet fortlöper för att få full bemanning på socialekreterarsidan. De som anställts har lockats av mentorsprogrammet vilket då har varit avgörande för att konsulter kunnat fasas ut. Vid årsskiftet har avsaknaden av full bemanning gjort att tjänster köps in av annan kommun vilket är förstahandsalternativet i stället för konsulter. Dock börjar IFO i övriga kommuner i Norrbotten gå mot likadan situation som det var i Pajala med avsaknad av fast personal och behov av konsulter. Sammantaget har det unika mentorsskapsprogrammet varit en lyckad satsning, dock kostsam. Alternativet som sagt hade varit fortsatt IFO bemannat av konsulter.

Under första halvåret 2024 har fortsatt genomlysning gjorts av alla IFO-ärenden. Främst är att den enskilde och familjer har fått bättre lösningar av deras behov

om insatser samtidigt som det har gjort besparing som är hållbara över tid.

I början av året togs beslut om förändringar gällande beslutandenivå om korttidsboende och sedan i samband med nya socialnämnden då delegationsordningen ändrades gäller det även beslut om SÄBO. Beslutandenivå är numera på verksamhetschef och även inriktningen ändrades. Inriktningen gällande korttidsboende var att dels rehabilitering och dels växelvis vård, avlastning, skulle prioriteras då den gruppen hade fått stå tillbaka och det kom anhöriga som vårdade sin närstående som själva nu blev sjuka och inte orkade. Även påbörjad genomgång av äldre biståndsärenden har genomförts vilket tillsammans med det faktum att det är en högre avflyttning än tidigare har lett till att färre står i kö för SÄBO. I augusti månad fanns inte några personer i kö till kommunens korttidsboende eller SÄBO som översteg tidsramen för väntning. Allt det här gör att socialnämnden inte har några ärenden som ej är verkställda inom lagstadgad tidsram och har därmed inte behövt betala sanktionsavgifter till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Projektet svenska på arbetstid, där en grupp på 10 medarbetare inom förvaltningens verksamheter läst svenska en dag i veckan på Lapplands Lärcentra, avslutades i juni. Samtliga deltagare i projektet hade då klarat av den kurs de påbörjat vid projektets start och kunnat gå vidare till nästa kurs. Att höja språknivån är viktigt för att höja kvaliteten och patientsäkerheten. Socialstyrelsen har i slutet av året kommit med språkkrav om svenska inom äldreomsorgen och som det ser ut nu så klarar Pajala kommun de kraven.

En fortsättningskurs i meänkieli med inriktning på vårdspråk hölls under våren. Att främja lärandet av minoritetsspråk för anställda är en viktig del för oss som förvaltningskommun för meänkieli och finska där cirka 90% av brukarna har något av språken som modersmål. En nybörjarkurs i meänkieli startade under hösten med likadan inriktning på vårduttryck.

Projektet Äldre möter yngre avslutades i juni, ett projekt med samverkan inom flera av kommunens verksamheter, skola, äldreomsorg och kultur där barn och äldre träffats och möten och samtal över generationsgränser har varit i fokus. Äldreomsorgslyftet har pågått som tidigare och även validering av undersköterskor.

HLR-instruktörer utbildades under våren och dessa instruerar och håller i hjärt- och lungräddning för

kollegor. Utbildning av förvaltningens medarbetare påbörjades i mars och har fortsatt året ut.

Inför den nya socialtjänstlagen som kommer i juli 2025 beskrivs den vara en större förändring än när Socialtjänstlagen kom år 1980. Lagrådsremissen blev försenad och har först kommit under juli månad. Projektarbetet har startat under hösten främst med att inventera nuvarande resurser och påbörja arbetet vad vi måste göra i Pajala kommun.

På mässor där vi har kunnat rekrytera från orter med hög arbetslöshet stannade det av p.g.a. bristen på bostäder i Pajala och i byarna. Från hösten finns numera möjlighet till instegsboende vid tidigare äldreboendet Björkkullen som går att hyra via det kommunala bostadsbolaget. Gällande Björkkullen har socialförvaltningen meddelat uppsägning till Pajalabostäder och velat få den tidigare lagd men det pågår fram till avtals- tidens slut d.v.s. december 2025. Även privata aktörer har meddelat under hösten att det finns lediga tillfälliga bostäder då gruvföretaget har minskat med anställda och mindre behov av underleverantörer. Dock ser vi brist på bostäder i Korpilombolo och Tärendö som också har stort behov av bemanningskonsulter.

Upphandling av leasingbilar har skett under året. Dock var upphandlingsunderlaget utifrån behov som var år 2022–2023 och därmed avropades för få bilar då volymökningar skett inom hemtjänsten. Enligt EU-direktiv ska minst 37,5% av bilarna vara icke fossila. Det har visat sig att de elstolpar som verksamhetsfastigheter har installerat har för låg elkapacitet. Till viss del har det gått att åtgärda men är ännu inte åtgärdat för alla stolpar och vid sträng kyla har det tagit lång tid att ladda även vid andra företags snabbbladdare.

Utöver det som förvaltningen kan råda över när det gäller personalsituationen kräver det politiska beslut med en satsning av löner, utökning av enhetschef, satsning på större äldreboende. Med den utökning av fler äldre ärenden med behov av mer personal behöver satsningar göras för att undvika konsultbehovet som stiger för varje år. Kommunerna har skyldighet att ge den vård och omsorg som den enskilde behöver efter utredning och beslut.

Framtid

Inför framtiden ser vi att bemanningsproblematiken kommer vara ännu svårare då verksamheten har ett högt antal pensionsavgångar. I kombination med fler antalet äldre innebär fler ärenden hos socialtjänsten

d.v.s. det behövs mer personal. För att klara utmaningen behöver välfärdstekniken utvecklas med t.ex. digital natt-tillsyn. Pajalas demografi med fler antalet äldre är högst i Norrbotten och även bland de 8 kommuner i landet som har högst antalet äldre.

Den nya socialtjänstlagen är beräknad att träda i kraft den 1 juli 2025. Den innebär en höjd ambitionsnivå för socialtjänstens arbete i bl.a. förebyggande arbete, jämställdhetsfrågor etc.

Ekonomi

Socialnämnden visar ett underskott med -35,0 mkr år 2024. Äldreboende visar ett underskott med -18,0 mkr vilket främst beror på merkostnad för tillfälligt inhyrd personal samt kostnader till Region Norrbotten för utskrivningsklara patienter. Hemtjänsten visar ett underskott med -14,0 mkr vilket främst beror på merkostnad för tillfälligt inhyrd personal. LSS visar ett underskott med -3,2 mkr vilket härleds till ökat behov av insatser. Hälso- och sjukvård visar ett underskott med -1,4 mkr då kostnader för färdtjänst ökat. Staben visar ett underskott med -1,3 mkr då konsultkostnader överstigit budget. Myndighetsgruppen visar ett överskott med 2,9 mkr vilket främst beror på minskade kostnader för externa placeringar.

Verksamhetsberättelse

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Stab stöd och omsorg	6,7	-22,1	-15,3	-14,0	-1,3	-15,4
Äldreboende	11,4	-113,4	-102,0	-84,0	-18,0	-86,3
Hemtjänst	8,0	-67,7	-59,7	-45,7	-14,0	-50,8
Myndighetsgruppen	0,1	-21,5	-21,4	-24,3	2,9	-22,7
LSS	14,0	-50,3	-36,3	-33,1	-3,2	-32,9
Hälsa- och sjukvård	1,4	-26,8	-25,5	-24,1	-1,4	-23,0
Summa socialnämnd	41,6	-301,7	-260,2	-225,1	-35,0	-231,2

Barn- och utbildningsnämnden

Vad gör barn- och utbildningsnämnden?

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar över:

- förskolor,
- fritidshem,
- förskoleklasser,
- grundskolor,
- anpassad grundskola.

Nämnden leds av en skolchef tillika förvaltningschef barn och utbildning. Skolchefen har stöd av handläggare när det gäller den politiska delen av verksamheten, ekonom, en kvalitetsutvecklare på 100% (från 1 september 2024). Förvaltningen har en gemensam ledningsgrupp som arbetar med övergripande utvecklingsfrågor som sammanträder 1 ggr/månad och leds av förvaltningschef. Sedan 1 april 2024 ingår kulturskolan, biblioteken och allmänskulturen inte längre i förvaltningen.

Hänt i verksamheten år 2024

Under perioden har det skett ett flertal större förändringar i kommunen. Sedan 1 april är vi inte längre utskott utan en barn- och utbildningsnämnd. Kultur ingår inte längre i vår verksamhet utan tillhör nu kommunledningsförvaltningen. Detta har inneburit en hel del administration med att ta fram nya delegationsordningar, sammanträdesordning och förnyade redovisningar. Vi har samtidigt haft stor omsättning av personal både på kansli och när det gäller chefer. I vår förvaltning har 3 rektorer, 2 av 3 handläggare och vår intendent har gått i pension 1 augusti. Det innebär att vi har tappat kompetens som nu behöver byggas upp på nytt. Besparingar på staben med färre personal på bla HR, ekonomi och kommunikation har inneburit ett minskat stöd till chefer. Konsekvensen av årets förändringar, omsättning på personal/chefer, minskat stöd på stab och till det en mycket ansträngd budget har blivit att arbetsuppgifter förskjuts ner i organisationen, arbetsuppgifterna blir fler, kraven ökar och tiden till att arbeta med att det lagstyrda uppdraget att utveckla verksamheten - dvs förbättra barn och elevers förutsättning - minskar.

Utvecklingen av Pajala kommuns skolor, fritidshem och förskolor har de senaste åren varit positiv. Utvecklingsarbetet "Samverkan för bästa skola" tillsammans med utbildare från Stockholms universitet och Skolverket avslutades juni 2023 och har bidragit till utvecklingen. Grundskolans verksamhet har utvecklats positivt när det gäller måluppfyllelse och ett intensivt arbete har pågått och krävs framöver för att

bibehålla hög kvalitet när det gäller måluppfyllelse i alla ämnen, gymnasiebehörighet och meritvärde. Rektorerna för Pajala kommuns förskolor och fritidshem har med stöd av förstelärare i fritidshem (lokalt finansierad) och sedan årsskiftet en kvalitetsutvecklare i förskolan på 60% (finansierad med statsbidrag) fortsatt arbetet med att utveckla kvaliteten i verksamheterna. Detta är särskilt viktigt då vi har låg och minskande andel behöriga lärare i både förskola och fritidshem i Pajala kommun. Tillsammans med rektorerna och representanter från de olika förskolorna driver de utvecklingsfrågorna i hela Pajala kommun i den s.k. PUG-gruppen (pedagogisk utvecklingsgrupp).

För att säkerställa en framtida kompetensförsörjning har barn- och utbildningsnämnden sedan 2019 årligen erbjudit 15 personer skrivna i Pajala kommun ett stipendium motsvarande 27 tkr per år per sökande för att studera till lärare, fritidspedagog eller förskollärare. Vi har under föregående läsår haft 14 stipendiater och under höstterminen 2024 haft 11 stipendiater. En förstudie rörande en fleravdelningsförskola blev klar i augusti som underlag för politiskt beslut om att bygga en samlad förskola i Pajala C för att kunna ha möjlighet att bemanna förskolorna framöver, öka samordning mellan avdelningar och tillgodose skollagens krav på legitimerade förskollärare på varje förskola.

Eftersom Pajala kommun inte har någon fritidsgård så har Centralskolans ledning och medarbetare en "After school" verksamhet som under läsåret varit öppen 2 dagar i veckan plus en fredag i månaden. Verksamheten är populär och välbesökt.

Beslut har tagits av BUN under våren 2024 att utöka elevhälsan till en barn- och elevhälsa som en del i tidiga insatser. Som en del av den beslutade besparingen för barn- och utbildningsförvaltningen har elevhälsan vakanshållit en speciallärartjänst på centrala barn-och elevhälsan från hösten 2024 vilket innebär minskat stöd till elever både i grundskolan, anpassad grundskola och förskolan.

Under våren har verksamheten på Gårdbyskolan påverkats av de renoveringar som genomförts under året gällande den fysiska arbetsmiljön för personal och elever. Bland annat genom behandling av alla golv i grundskola och förskola. Grunden är dock inte åtgärdad vilket bla har inneburit att bibliotekets lokaler inte kan användas.

Pajala kommun har tillsammans med övriga Norrbottens kommuner deltagit i ett arbete med att upphandla och implementera ett gemensamt elevhälsosystem – Prorenata - i alla Norrbottens kommuner. Införandet har fungerat väl och implementeringen kommer att fortgå under året med nya användningsområden. Under våren har arbetet fortskridit med implementering av nya fem nya skoladministrativa system - bla Schoolsoft för grundskolan och Tyra för förskolan.

Framtid

- **Höjd kunskapsnivå och ökad måluppfyllelse för alla elever**
- **Kompetensförsörjning och bemanning**
- **Förbättrade lärmiljöer**

Barn- och utbildningsförvaltningens största utmaningar är att säkra den framtida kompetensförsörjningen och att klara av de ekonomiska utmaningarna i vår vidsträckta kommun.

Förvaltningen har fortfarande stora svårigheter att rekrytera behöriga lärare, framför allt legitimerade lärare till förskola, lägre stadier och fritidshem. Det har under föregående läsår varit stora utmaningar att rekrytera lärare och andra kompetenser till både Gårdbysskolan och Tarendö skola vilket inneburit risk för att inte kunna ge elever rätt till utbildning enligt skollagen. Skolchefens bedömning är att utmaningar med att bemanna kommer att kvarstå åtminstone under de närmaste åren. Flera initiativ tas på lokal-, regional- och nationellt för att utöka möjligheter för att utbilda fler lärare och förskollärare. Möjligheter att rekrytera kan påverkas av att de demografiska förändringarna som visar på sjunkande antal barn som föds. Rekryteringsbehovet kvarstår då vi har stora grupper av pensionsavgångar både inom förskola och skola.

På nationell nivå ser SCB:s befolkningsframskrivning fram till 2033 ut så här:

Barn och unga (0-19 år): - 8,3 procent
Personer i arbetsför ålder (20-66 år): + 2,7 procent
Äldre (67-79 år): + 3,7 procent
Äldre över 80 år: + 38 procent

I Pajala kommun är prognosen att inom fem år minskar antalet 1-5 åringar med ca 12% och antalet 6-15 åringar med 5,6%. Fram till 2033 är prognosen att antalet 1-15- åringar minskar med ca 12% vilket motsvarar ca 100 barn. Samtidigt som invånare i arbetsför ålder minskar med 9%.

För att öka insatser för kompetensförsörjning för skola och förskola har vi skapat en rekryteringsgrupp på

barn- och utbildningsförvaltningen. De konkreta insatserna har under året bestått av att Pajala kommuns skolor och förskolor är övningsförskolor och skolor och tar emot lärarstudenter från LTU. Vi har påbörjat samverkan med Lärarhögskolan vid Umeå universitet kring AIL – lärarutbildning i arbetsintegrerad form inför läsåret 2025–26 inriktning lärare fritidshem – två platser. Detta kommer att kräva en viss del egeninsats av kommunen från 2025. Vi planerar att öka aktiviteten med våra stipendiater (träffar). Vi kommer även att delta i arbetet för ökad samverkan med LTU genom ULF (Utbildning, Lärande, Forskning) under hösten 2024.

Vi fortsätter erbjuda 15 stipendier för personer skrivna i Pajala kommun som läser till lärare eller förskollärare. Det finns även intresse för Lärarlyftet för att utöka ämneskompetens hos redan anställda legitimerade lärare. Fjärrundervisning används utifrån reglering i skolförordning och behov vilket idag är språkundervisning. Pajala kommun har under hösten ingått i Skolverkets utvärdering av glesbygdskommuners förutsättningar att uppfylla det kompensatoriska uppdraget enligt skollagen – vilket innefattar stöd till elever med särskilda behov.

Förskolan har generellt ökade svårigheter att bemanna bland annat till följd av pensionsavgångar i närtid. Centrala Pajala har 4 förskolor där 3 består av 2 avdelningar. Små enheter är mer sårbara när personal är frånvarande och vi inte lyckas bemanna. För att kunna följa skollagens krav på tillgång till legitimerade förskollärare och kunna underlätta bemanningen i förskolorna i centrala Pajala togs beslut om förstudie för att bygga en fleravdelningsförskola i centrala Pajala. Denna förändring skulle innebära ökade samordningsmöjligheter och därigenom en förbättrad organisation och ekonomi. Vi ser att antalet barn i förskolan har ökat något i Sattajärvi och Korpilombolo.

Det kvarstår behov att hitta lösningar gällande både den pedagogiska utvecklingen och lokaler för anpassad grundskola. Lokalerna är inte anpassade till dagens behov. Det kan finnas möjlighet till förändrade lokaler om fleravdelningsförskola byggs då de "gamla" förskolelokalerna blir tillgängliga. Det är fortfarande svårt att rekrytera behöriga lärare till verksamheten.

Pajala kommun har bland de högsta skolskjutskostnaderna i Sverige räknat per elev vilket bland annat beror på de långa avstånden inom kommunen. Arbetet pågår att revidera Skolskjutsreglementet från 2013 för att följa skollagen och nytt reglemente kommer att beslutas inför ny upphandling skolskjutsar. Nuvarande skolskjutsavtal löper ut i augusti 2025. Vi har påbörjat

arbetet med ny upphandling bland annat genom att samverka med Regionala kollektivtrafikmyndigheten och Länstrafiken. Rekrytering pågår av en skolskjutshandläggare centralt som ska handlägga, administrera och fatta/följa upp beslut gällande skolskjutsar utifrån lagar och riktlinjer.

Vi har en fortsatt hög omsättning på rektorer i verksamheten. Forskning pekar på att rektorns ledarskap spelar en central roll för skolans utveckling. En hög omsättning på rektorer riskerar att försämra utbildningens kvalitet. Skolor med frekventa rektorsbyten har ofta svårt att upprätthålla goda strukturer och tryggheten och studieron kan försämrats. Det kan i sin tur påverka elevernas utveckling och lärande. Regeringen har därför tillsatt en utredning som ska presenteras 12 juni 2025 och som ska lämna förslag för att minska omsättningen på rektorer. Det är därför ett viktigt utvecklingsområde för förvaltningen framöver.

På Gårdbyskolan har genomgått ett omfattande arbete för att åtgärda den fysiska arbetsmiljön bland annat golven. Det som kvarstår är omfattande fukt i grunden som påverkar bla biblioteket där det i dagsläget inte går att bedriva verksamhet tills det är åtgärdat. Alla Pajala kommuns fem skolor har stora behov av renovering inom de närmaste åren för att förhindra förfall. Att akut behöva åtgärda brister påverkar verksamheterna och därmed eleverna i hög grad.

Arbetet fortgår för att rättssäkert fullfölja införandet av de skoladministrativa systemen där vi bla behöver undersöka att systemen följer den nya lagstiftningen - NIS2-direktivet - som ställer höga krav på kommunen gällande cyber- och informationssäkerhet. Vi arbetar även med att säkerställa införandet av de lagstadgade nationella proven så de kan genomföras rättssäkert i Pajala kommuns grundskolor med start under våren 2025.

Ekonomi

Barn- och utbildningsnämnden visar ett underskott med -2,0 mkr. De senaste årens statsbidrag för nyanlända elever har minskat och statsbidrag för Samverkan för bästa skola uteblev 2024 och påverkar utfallet i jämförelse med tidigare år.

Förskolorna visar ett överskott på 2,4 mkr där det handlar om att det saknats bemanning och färre utbildade förskollärare vilket påverkar lönekostnaderna. Det är ett mycket svårt vikarieläge där utbildade timvikarier används på vakanta tjänster. Detta innebär sämre arbetsmiljö, högre arbetsbelastning och bristande kontinuitet för barnen. Fortsätter problemen med att bemanna förskolorna finns en risk att behöva

anlita bemanningsföretag för att klara bemanningen vilket kommer att påverka resultatet negativt. Det är alltså ett behov att snarast möjligt slå samman de små förskolorna i centrala Pajala till en större fleravdelningsförskola för att klara bemanningen och även ekonomin. På kort sikt kan behov finnas att slå samman avdelningar/förskolor i centrala Pajala.

Kostnaderna för elever med särskilda behov uppvisar ett underskott i grundskolorna på -1,2 mkr. Elevers behov av särskilt stöd beslutas av rektor och är styrt av skollagen. Verksamhetsansvariga har anpassat verksamheterna till besparingskraven genom att minska antalet personal i skolorna, öka samläsning mellan årskurser under läsåret. Inför läsåret 2024-25 har verksamheterna utifrån besparingskraven anpassat bemanningen inför läsårets start i augusti 2024, dvs utfallet av personalminskning visas på 4 månader av helår. Tärendö, Gårdbyskolan och Sattajärvi skola har tillsammans 0,9 mkr strukturbidrag årligen.

Centrala elevhälsan har budget i balans. Stödteamet har utökats med en skolsköterska på heltid (200% istället för 150%). Stödteamet har också utökats med en skolkurator på 100% istället för 75%. Utökningen är gjord för att säkerställa lagkraven och följa normvärden och riktlinjer kring elevhälsans medicinska- och psykosociala insats. Utökning är också nödvändig för att säkerställa likvärdig tillgång till elevhälsa i kommunens samtliga enheter (även Kangos kultur- och ekologiskola och Lapplands gymnasium enligt överenskommelse om fria nyttigheter). Flera nya rekryteringar har medfört ökade kostnader mot tidigare år i form av ökade lönekostnader för ny personal. Inom elevhälsan har som en speciallärartjänst vakanshållits från juli och resterande månader 2024 vilket minskat barn-och elevers tillgång till specialpedagogiskt stöd.

Resultatet beror även på ökade kostnader för lagstyrda skolskjutsar. Även detta år gör skolskjutsarna ett underskott på -1,6 mkr. Kostnaderna har på några år ökat till 15,6 mkr beräknat på helår (budget 14 mkr). Ökningen beror bland annat på ökade bränslekostnader, inflyttning till flera avlägset belägna byar dit kommunen inte har haft skolskjuts för några år sedan. Skolan är i ett läge där skolskjutskostnaderna riskerar att bidra till en sänkning av verksamhetens kvalitet. För att täcka de ökade skolskjutskostnaderna har verksamheten under 2024 genomfört kostnadsminskning i grundskolorna för att få budget i balans vilket motsvarar en minskning av ett flertal tjänster och där riskerar verksamheten att inte uppfylla skollagens krav. Skolan står inför ökade nationella lagändringar

och krav som kan innebära behov av mer bemanning framöver. Konsekvenserna kan visa sig i lägre måluppfyllelse, minskad trygghet, att elever inte får tillräckligt stöd och ökad arbetsbelastning för personal. Ökad

arbetsbelastning och försämrad arbetsmiljö kan leda till att personal avslutar sin anställning och större utmaningar att rekrytera ny personal

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Stab barn och utbildning	1,1	-9,0	-7,9	-7,4	-0,5	-7,8
Elevhälsa	1,1	-8,3	-7,2	-7,2	0,0	-6,2
Skolskjutsar	0,0	-15,6	-15,6	-14,0	-1,6	-15,1
Skolbarnomsorg	1,4	-6,5	-5,1	-5,2	0,1	-4,8
Förskola	4,4	-25,4	-21,0	-24,1	3,1	-21,9
Grundskola	6,2	-55,4	-49,2	-46,1	-3,1	-48,4
Friskola	0,4	-7,8	-7,3	-7,1	-0,2	-7,4
Anpassad grundskola	0,0	-2,5	-2,5	-2,8	0,3	-3,2
Summa barn- och utbildnings- nämnd	14,6	-130,5	-115,9	-113,9	-2,0	-114,8

Bygg- och miljönämnd

Vad gör bygg- och miljönämnden?

Bygg- och miljönämnden har uppdraget att pröva tillstånds- och lovansökningar samt utöva tillsyn enligt plan- och bygglagen (PBL), lagen om bostadsanpassningsbidrag (BAB), miljöbalken (MB), livsmedelslagen samt lagstiftningen inom strålskydd, vissa receptfria läkemedel, tobak och alkohol med flera lagar och förordningar. Nämnden handlägger även parkeringstillstånd enligt Trafikförordningen samt beslutar om flytt av fordon enligt Lagen om flytt av fordon i vissa fall. Nämnden ansvarar även för handläggning av tillstånds- och tillsynsärenden rörande alkoholservering.

Därutöver har kommunen miljötillsyn på A- och B-anläggningar (till exempel flygplatsen och täkter). Nämnden har även ansvar att besluta om adresser. Räddningstjänstens verksamhet har till stora delar flyttats över till kommunstyrelsen, men den tillsyn som bedrivs mot den egna kommunen, gällande LSO och LBE är nämnden fortsatt ansvarig för.

Hänt i verksamheten år 2024

Under hösten har avdelningen haft lägre bemanning på grund av vakanser och svårigheter att rekrytera byggnadsinspektörer. Rekryteringar och upplärning av nyanställda har pågått under året, vilket har krävt omfördelning av resurser internt och påverkat de huvudsakliga arbetsområdena såsom tillståndsprövning och tillsyn. Det har alltid varit svårt att rekrytera personal med erfarenhet på grund av kommunens låga lönenivå, dessutom råder det nu brist på inspektörer i hela landet.

Att under längre tid ha bristande resurser kan innebära att lagstadgad handläggningstid löper ut och en långsam handläggning är negativ för företagsklimatet och för enskilda. Vid längre tid med personalbrist finns risk för rättsosäkerhet, felaktiga beslut och felaktig hantering av handlingarna på grund av tidsbrist som i sin tur leder till att kompetensförsörjning prioriteras bort. Arbetet inom avdelningen kräver hög kompetens eftersom det är komplicerade ärenden som handläggs.

Antalet inkomna bygglov/anmälningar var fortfarande på en hög nivå. Det har dock varit en ökning på mindre komplexa ärenden såsom exempelvis anmälan om eldstad och rökkanal. Det har även inkommit fler ansökningar om bostäder än tidigare år, sex bygglov för enbostadshus. Det är också en fortsatt högt antal bygglov för nätstationer och antalet ansökningar om strandskyddsdispens har ökat markant mot tidigare år.

Antalet ansökningar om bostadsanpassningsbidrag är betydligt färre i jämförelse med tidigare år. Bostadsanpassningen påverkas också av svårigheter på att få in offerter på större åtgärder.

Övergripande för alla fastställda tillsynsobjekt, privata och offentliga verksamheter, är en brist på kompletta egenkontrollprogram som är ett lagkrav när man har en anmälning eller tillståndspliktig verksamhet. Tillsyn av befintliga objekt har fortgått enligt verksamhetsplanen och tillsyn av utbildningslokaler föranlett till ett föreläggande om åtgärder.

Det har inkommit betydligt fler anmälningar av värmepumpar och tillståndsansökningar av enskilda avlopp än tidigare år. Det har även under året inkommit en stor mängd ansökningar om total befrielse från kommunal sophantering, där en majoritets överklagats vilket avsevärt höjt arbetsbördan för handläggarna.

Länsstyrelsen har granskat förvaltningens verksamhet gällande alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter och lag om tobaksfria nikotinprodukter. Det har föranlett till krav på vissa förbättringsåtgärder. Under 2024 utfördes inre tillsyn på serveringsställe med stadigvarande serveringstillstånd. Ett serveringstillstånd återkallades på grund av ägarbyte.

Trots den låga bemanningen under året har en relativt stor arbetsinsats lagts ner på information och tillgänglighet till allmänheten och företagen. Det pågår också ständiga förbättringsarbeten och strävan efter att öka digitaliseringsgraden.

Framtid

Myndighetsutövning är mycket kunskapsintensivt och medarbetare, med den kompetens den besitter, är avdelningens viktigaste tillgång. Största utmaningarna utifrån ett personal- och kompetensförsörjningsperspektiv är att behålla medarbetare eftersom det är svårt att rekrytera erfarna medarbetare då det är en knapp resurs i hela regionen och i hela landet. Rekryteringar är också tidskrävande och det krävs ofta omfattande introduktion. Cirka hälften av arbetsstyrkan kommer att behöva ersättas under 2025, vilket ytterligare accentuerar viken av dessa satsningar.

Det som troligtvis kommer att påverka ärendemängden under 2025 är gruvetableringen i Kaunisvaara och dess erhållan av erforderliga tillstånd. Det är dock svårt att prognostisera om i vilken omfattning gruvan kan komma att stimulera byggandet. Troligtvis kommer det

innebära en ökning av bygglov för industribyggnader, något som redan skett under 2023.

Även bostadsanpassningsbidragen förutspås att öka i mängd utifrån den befolkningsprognos som visar att antalet äldre kommer att öka i Pajala kommun. Allt fler personer väljer också att bo kvar hemma högre upp i åldrarna och flyttfrekvensen är generellt sett låg. Detta beror oftast på ett dåligt utbud av bostäder anpassade för äldre och att fastighetspriserna är låga och de äldres nuvarande boendekostnader är låga.

Ekonomi

Bygg- och miljönämnden har under året haft lägre bemanning på avdelningen med anledning av personalomsättning, vakanser, och tjänstledighet. Det har pågått rekryteringar och upplärning av nyanställd på avdelningen. Lägre lönekostnader har lett till att verksamheten visar på ett överskott.

Byggnadsinspektörstjänsten har varit obemannad under hela hösten, vilket tagit resurser från övriga verksamheten och medfört lägre intäkter med anledning av utebliven tillsyn. Det har också varit lägre kostnader för resor och utbildningar med anledning av den lägre bemanningen och den medföljande höga arbetsbelastningen.

Bostadsanpassningen visar på ett överskott på ungefär 300 tkr för 2024. Det beror främst på att det inkommit betydligt färre ansökningar än tidigare år, vilket kan härledas till färre antal arbetsterapeuter men även med anledning av att några ärenden fått avslag då det inte funnits lagstöd för åtgärderna.

Bostadsanpassningen har under många år haft en ansträngd budget. Verksamheten påverkas av en åldrande befolkning, att detta är en lagstadgad verksamhet och det finns ytterst begränsade möjligheter att påverka kostnaderna. Sedan 2013 då Bygg- och miljönämnden tog över ansvaret för bostadsanpassningen har underskottet på detta objekt legat mellan 0,1–1,3 Mkr mot

budget, med ett snitt på 0,5 Mkr per år. Antalet ansökningarna och insatsens omfattning varierar över åren men trenden är vanligtvis uppåtående. Med ökade kostnader och en i princip oförändrad budget är det svårt att hålla givna ramar. De ökade materialkostnader är en bidragande orsak till underskotten de senaste åren.

Bygglovssidan visar på ett större överskott det beror främst på en ökning av antalet bygglov.

Sammanfattningsvis har Bygg- och miljönämnden haft en lägre bemanning under året vilket har lett till lägre lönekostnader men även påverkat intäktssidan negativt samt medfört verksamhetsmässiga eftersläpningar som inte är hållbara i längden.

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Bygg- och miljönämnd	0,0	-0,2	-0,2	-0,3	0,1	-0,1
Stab bygg och miljö	0,0	-1,2	-1,2	-1,4	0,2	-1,4
Miljö och tillsyn	0,7	-1,9	-1,3	-0,7	-0,6	-0,7
Plan- och bygglagen	1,1	-1,3	-0,2	-0,7	0,5	0,7
Bostadsanpassning	0,0	-1,5	-1,5	-1,8	0,3	-2,0
Summa bygg- och miljönämnd	1,7	-6,1	-4,3	-4,8	0,5	-3,4

Pajalabostäder AB

Vad gör Pajalabostäder AB?

Pajalabostäder ska tillhandahålla ändamålsenliga och energieffektiva bostäder och lokaler till privatpersoner, företag och Pajala kommuns verksamheter.

Hänt i verksamheten under perioden

År 2024 har likt 2023 präglats av fortsatta oroligheter i världen med ökade kostnader och räntor som följd. För bolaget har det medfört stora kostnadsökningar för uppvärmning, bränsle, material samt köpta entreprenader och tjänster. Under första halvåret har vi varit försiktiga med att möta upp underhållsbehovet för att säkerställa god ekonomi men under sista halvåret har vi ökat antal åtgärder allt eftersom ekonomin medgett det.

Bolagets ekonomi påverkas mycket av att hyresförhandlingarna för perioden 1 juli 2024 till 30 juni 2025 grundar sig på kostnadsutfallet för 2023. De stora kostnadsökningarna för första halvåret 2024 återspeglas således inte i de höjda hyror som hyresförhandlingarna gav för hyresperioden 2024/2025.

Nytt ägardirektiv har presenterats i kommunstyrelsen för att öppna upp för nybyggnation. Tidigare direktiv innehöll restriktioner för nybygge, en formulering som bolaget och ägaren kände behov att ändra. Ärendet är antaget i kommunfullmäktige 26 februari 2024. Planering för byggnation av bostäder påbörjades och finns två lämpliga tomter för ändamålet vilket skulle kunna utöka beståndet med ca: 20 lägenheter.

Antal lägenheter/ Outhyrda per 31 dec	2022	2023	2024
Pajala	486/0	503/0	503/0
Junosuando	20/0	20/0	20/0
Korpilombolo	43/7	43/2	43/2
Tärendö	18/0	18/0	18/0
Totalt	567/12	584/2	584/2
Yta (m² BOA/LOA)			
Lägenheter	33 787	35 089	35 089
Lokaler	7 068	7 068	7 068
Totalt	40 855	42 157	42 157

Mkr	Intäkt 2024	Kostnad 2024	Netto 2024	Budget 2024	Budget- avvikelse	Netto 2023
Pajala Bostäder AB	55,4	-54,4	1,0	1,0	0	-1,9
Pajala Värmeverk AB	22,6	-24,4	-1,8	0,8	-2,6	-0,6

Pajala Värmeverk AB

Vad gör Pajala Värmeverk AB?

Pajala värmeverk AB bildades 1984 och ägs sedan 2001 i sin helhet av Pajala kommun. Pajala värmeverks affärsidé är att erbjuda fjärrvärme som är miljövänligt producerad till ett konkurrenskraftigt pris samt skapa förutsättningar för en stabil och hållbar biobränslemarknad i verksamhetsområdet.

Hänt i verksamheten under perioden

Första halvåret var ytterst utmanande då bolaget var utsatt för kraftig konkurrens på bränslemarknaden. Tidvis fanns endast lager för några få dagars drift. Vid halvårsskiftet var bränsleförsörjningen dock tryggad för återstoden tid av året. Förutom hårdare konkurrens så har bränslepriserna fortsatt stiga och ligger idag på en betydligt högre nivå än för bara två år sedan.

Revisionsperioden innebar omfattande underhållsarbete som även tog större delen av september i anspråk. Av denna anledning blev uppstart av normal vinterdrift framflyttad vilket gav ytterligare oväntade kostnader. Vi gick in i vintern med ett kraftigt underskott på såväl bränsle- som underhållskonton. Ett stabilt läge under sista månaderna helt utan driftstörningar och ett större bränslelager med kända kostnader har dock medfört att en befard kraftig avvikelse i resultat lindrats avsevärt.

Kundläget för 2024 har varit stabilt med två färdigställda nyanslutningar av större fastigheter.

Taxorna för fjärrvärme beslutades höjas då ekonomin i bolaget ännu ej kunde anses tillfredställande och ett positivt resultat ännu ej uppnått.

Projektredovisning

	Ingående balans	Intäkter under året	Kostnader under året	Utgående balans
Detaljplaner	542	-1 383	1 188	347
Utbildning Livsmedelshantering	164	0	-164	0
Generell näringslivsutveckling	-1 160	-1 808	2 968	0
Grön flygplats	185	0	-185	0
Leva och bo i Tornedalen	-36	36	0	0
LIST	28	0	-28	0
Hej hemby	-158	0	0	-158
Samhällsinnovation i glesa geografien	0	0	599	599
Charlotte Kallas Stiftelse	32	-8	20	45
Struves meridianbåge	-83	0	0	-83
Minoritetsrådet	-80	-1 073	1 154	0
Meänkieliböcker	-267	-18	21	-264
Pistmaskin	-94	-80	83	-91
Flytt fiberkabel Autio - Anttis	74	0	-74	0
Maevaara bygdemedel	-5	-64	42	-27
Bolivia – Skolan	0	-116	109	-7
God och nära vård	30	-671	671	30
Förstärkt föräldraskapsstöd	-45	45	0	0
Stärkt familjehemsvård	-1	0	0	-1
Psykisk hälsa 2 år 2021	-210	0	0	-210
Psykiatriprojekt	-114	0	0	-114
Våld i nära relationer	-32	0	0	-32
Stärkt barn- och ungdomsvård	-291	0	0	-291
Habiliteringsersättning	-82	-191	141	-131
Stimulansmedel psykisk hälsa	-170	-56	56	-170
Motverka ensamhet bland äldre	-5	-100	100	-5
Äldreomsorgslyftet	-763	-894	1 118	-539
Äldreomsorgssatsningen	6	-4 001	4 001	6
Internet of Things	-9	0	0	-9
Hälsosamtal för äldre	3	-93	93	3
Införande av ny socialtjänstlag	0	-650	650	0
Beredskap kommunal hälso- och sjukvård	0	-412	412	0
Nytt socialtjänstdataregister	0	-97	97	0
Länsstyrelsen	-583	-150	279	-453
Studieresa Pajala	0	-200	0	-200
Studieresa klass 9 Pajala-2024	0	-259	259	0
Arbetsstugestiftelse	16	-186	201	31
Samverkan för bästa skola	187	0	0	187
Ute i naturen Pajala Bibliotek	-225	15	205	-5
Kulturrådet	-986	-369	126	-1 229
Totalt	-4 131	-12 783	14 142	-2 772

Särskild redovisning
VA-verksamhet
2024

Särskild redovisning | VA-verksamhet

Resultaträkning

Mkr	2022	2023	2024	Budget 2024	Budgetavvikelse
Intäkter	13,2	14,5	17,1	16,7	0,4
Interna intäkter	0,8	0,9	1,0	1,0	0,1
Summa intäkter	14,0	15,4	18,1	17,7	0,4
Kostnader	-14,0	-13,9	-16,3	-15,9	-0,4
Interna kostnader	-1,6	-1,6	-1,6	-1,1	-0,5
Summa kostnader	-15,2	-15,5	-18,0	-17,0	-0,9
Avskrivningar	-2,7	-3,0	-3,1	-3,2	0,1
Internränta	-0,4	-0,5	-1,2	-1,3	0,1
Årets resultat	-4,2	-3,6	-4,2	-3,8	-0,3

Balansräkning

Mkr	Not	2022	2023	2024
Tillgångar				
Anläggningar	1	51,0	114,0	116,9
Immateriella		0,3	0,2	0,2
Inventarier		2,1	5,8	5,3
Summa materiella anläggningar		53,4	120,0	122,4
Omsättningstillgångar				
Förråd		0,5	0,5	0,6
Kundfordringar		3,5	0,7	0,9
Övriga kortfristiga		0,0	0,0	0,0
Moms		0,3	0,4	0,4
Förutbetalda kostnader		0,0	0,5	0,4
Summa omsättningstillgångar		4,3	2,1	2,2
SUMMA TILLGÅNGAR		57,7	122,1	124,6
Eget kapital och skulder				
Eget kapital		-73,1	-69,5	-65,3
varav årets resultat		-4,2	-3,6	-4,2
Summa eget kapital		-73,1	-69,5	-65,3
Skulder				
Långfristiga skulder		8,6	10,4	14,6
Regeringspost Pajala kommun		120,4	177,9	172,8
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Leverantörsskulder		0,5	1,5	1,1
Personalens källskatt + sociala avgifter		0,2	0,2	0,2
Moms		0,6	0,5	0,7
Upplupna kostnader		0,0	0,0	0,0
Pensioner		0,2	0,2	0,1
Semesterlöneskuld		0,3	0,4	0,3
Summa kortfristiga skulder		1,8	2,8	2,5
Summa skulder		130,8	191,6	189,9
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		57,7	122,1	124,6

Särskild redovisning VA-verksamhet

Enligt gällande VA-lagstiftning ska kommunen bokföra och redovisa i enlighet med god redovisningssed där resultat- och balansräkning redovisas särskilt för verksamheten och där det av tilläggsupplysningar framgår hur huvudmannen fördelat kostnader som varit gemensamma med annan verksamhet. När redovisningen är fastställd ska den finnas tillgänglig för fastighetsägarna.

Årets resultat är -4,2 mkr och Pajala kommuns VA-verksamhet skattefinansieras till 19%. VA-verksamheten visar ett underskott mot budget med -0,3 mkr.

VA-verksamheten är integrerad i den övriga kommunala verksamheten och därav är balansräkningen upprättad på ett förenklat sätt.

Tilläggsupplysningar till VA-verksamhetens särredovisning

Intäkter i resultaträkningen är de som är direkt hänförliga till verksamheten. Detta gäller även interna intäkter.

Kostnader är främst de som är direkt hänförliga till verksamheten. Overheadkostnad för kommunstyrelsens förvaltning i form av administration, styrning, och ledning finns ej med i kostnader.

Avskrivning och internränta är kostnader för de avskrivningar som direkt kan hänföras till VA-verksamheten. Internränta är kostnader för ränta för investeringar som bygger på anskaffningsvärde minus avskrivningar. Se även not 1 om anläggningar.

Anläggningar redovisas i en egen anläggningsgrupp med tillägg för inventarier. År 2024 har kommunen aktiverat 5,5 mkr i VA-verksamheten. Pågående investering uppgår till 1,6 mkr.

Inventarier har i den mån det är möjligt redovisats på VA-verksamheten. Fordon som är införskaffade till tekniska enheten är däremot redovisade under övriga kommunen såsom även t ex kontorsmöbler, ekonomi- och lönesystem mm där det varit omöjligt att dela upp anläggningar.

Omsättningstillgångar

Förråd är delad med 50% på VA-verksamheten.

Kundfordringar är de fordringar som går via VA-avgiftens system. Eventuell ströfakturerings utanför det systemet som gjorts i december eller tidigare och som inte är betald redovisas på den övriga kommunen.

Moms är beräknad på utgående moms för VA-verksamhetens fakturerings i december månad med avdrag för ingående moms för de kostnader hänförlig till december månad.

Förutbetalda kostnader är de kostnader VA-verksamheten redovisat som förutbetalda i årsbokslutet.

Eget kapital och årets resultat är noll vid 2006 början. Från och med 2006 kommer resultatet för året läggas på eget kapital.

Långfristiga skulder är uppskattade i relation till anläggningstillgångarnas värde i förhållande till kommunens totala skulder. De lån kommunen har uppgår till 209,2 mkr och VA-verksamhetens del är 14,6 mkr.

Reglering kommunen avser övriga regleringar VA-verksamheten har på kommunen såsom kommunbidrag, del av bankkonton mm.

Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder är en uppskattning av de kostnader som är bokade i december månad. Kostnaderna inklusive moms ligger till grund som en skuld till leverantörerna per den sista december.

Moms är beräknad på utgående moms för VA-verksamhetens fakturerings i november månad med avdrag för ingående moms för de kostnader hänförlig november månad.

Personalens källskatt avser VA-verksamhetens del av skulden för källskatten den sista december.

Sociala avgifter enligt lag är precis som källskatten VA-personalens del av kommunens skuld för sociala avgifter.

Pensioner är kostnaden för årets pensioner som vi uppskattat att VA-personalen har. Pensionerna betalas ut i mars för hela kommunen.

Semesterlöneskulden är den skuld kommunen har till VA-personalen för outtagen semester.

Not 1	2022	2023	2024
Anläggningar			
Ingående bokfört värde	50,2	51,3	114,2
Nyanskaffningar	3,8	65,5	5,5
Årets avskrivning	-2,7	-2,6	-2,6
Utgående bokfört värde	51,3	114,2	117,1
Inventarier			
Ingående bokfört värde	0,4	2,1	5,8
Nyanskaffningar	1,7	4,1	0,0
Årets avskrivningar	0,0	-0,4	-0,5
Utgående bokfört värde	2,1	5,8	5,3
Summa materiella anläggningstillgångar	53,4	120,0	122,4